

Več kakor dve milijardi

Razgovor o našem elektrogospodarstvu

LJUBLJANA, decembra — uredništvo našega lista se je obrnilo na Elektrogospodarsko skupnost Slovenije z nekaterimi vprašanji o proizvodnji in problemih elektrogospodarstva. Glavni direktor ELES ing. Korošec se je ljubeznivo odzval našim prošnji in nam odgovoril na naslednja vprašanja:

Kakor je znano, je Elektrogospodarsko Slovenije že doslej svojo letošnji proizvodnji plan. Ali bi nam s tem v zvezi lahko pojasnili glavne značilnosti in probleme letošnje proizvodnje in porabe električne energije v Sloveniji?

Letošnja proizvodnja električne energije javnih elektrarn Slovenije bo po sedanjih predvidenjih znašala dve milijardi 70 milijonov kWh, to je za okoli 363 milijonov kWh ali za 22 odstotkov več kot lani. Približno dva tretjini odpadeta na hidroenergijo in ena tretjina na termoelektrogospodarstvo. To razmerje se je nekoliko premaknilo v korist termoelektrogospodarstva, vendar smo zaradi novih kapacitet TE Soštanje in tretjega agregata TE Trbovlje v glavnem zmogli pokriti vse potrebe porabnikov. Tudi cena energije TE Soštanje je razmeroma ugodna. Proizvodnja dveh milijard kilovatskih ur okoli 20. tesa meseca, kar bo pomemben uspeh naših delovnih kolektivov.

Poraba se je zvišala pri vseh kategorijah, posebno pa pri široki potrošnji, elektrokemiji in elektrometallurgiji. V gospodinjstvu se je zvišala poraba za okoli 20 odstotkov nasproti porabi v lanskem letu. Manj je napredovala poraba električne energije v kmetijstvu. Kmetijske zadruge, ki v veliki meri lahko privlačijo na večjo porabo električnih strojev v kmetijstvu, imajo v tem oziru pred seboj še široko polje dela. To kaže tudi, da je dopolnilna elektrifikacija na vasi za omogočanje priključitve motorjev pomembnejša. Na noben način as bi želeli ovirati razvoja uporabe električne energije v gospodinjstvu. Ker je razmeroma poceni, je praktična in higijena, dela pa nam skrbi sledeče vprašanje: z industrijo imamo dobro povezavo ter delamo vse v skladu z možnostmi, medtem ko smo nasproti široki porabi brez moči. Zato želimo, da bi se v naših največjih centrih, Ljubljani, Mariboru in Celju uporabljale naprave, ki bodo z enega mesta skrbale za vključevanje termičnih aparatov, kot so na primer bojlerji, in to v času, ko bo energijsko stanje za to najpriladnejše, na primer ponoči, ne pa ob času konice, to je dnevnih največjih obremenitev. Na ta način si bomo prihranili učinek kar precej večje elektrarne. V mnogih mestih imajo urejen tak način vključevanja. To bo važno glede na vedno večjo porabo električne energije v gospodinjstvu. Leta 1951 je znašala še 75,2 milijonov kWh, lani že 187,7 milijonov, letos računamo z 225 milijoni kWh, leta 1961 pa s 460 milijoni kWh.

Iskoristili bomo vsako priložnost, da porabnike poučimo o najekonomičnejšem načinu porabe električne energije. Izdajamo časopis »Dom in elektrika«, brošure, plakate, izdelujemo filme, prirejamo predavanja, sploh naša distribucijska podjetja storijo vse, kar je v njihovi moči za »službo odjemalcev«.

V letošnjem letu smo imeli na nekaterih področjih ozka grla pri prenosu električne energije, kakor na primer na Primorskem, kjer je obtežba narasla do skrajne meje, tako da smo morali celo ukiniti tok tekstilnih tovarni v Ajdovščini. Zato moramo poleg skrbi za izgradnjo elektrarn reševati tudi problematično omrežje. Sicer je bilo omrežje po vojni za precej popravljeno in izpopolnjeno, vendar obtežba tako hitro narasla, da nam zahteva rekonstrukcija omrežja velike skrbi. Ze iz lanskim poročil se vidi, da so naši 110 kV daljnovodi prenašali tudi čez 70 megavattov energije, dasi je normalni prenos 30 megavattov. Na nekaterih prenosnih progah je prenos znašal celo 90 megavattov. To stanje zahteva popravilo nekaterih prog. Letos smo izvajali in bomo tudi v bodoče izvajali akcijo za ukinitve pavšalistov. Lahko računamo, da smo imeli na tem področju uspeh ter smo montirali vse razpoložljive števec. Posledica je bila znižanje prenosnih izgub. Mislimo, da moramo meriti tudi prodajo električne energije, kot vsaka trgovina tehta prodano blago.

Dobave Hrvatski so letos v celoti sicer še vedno večje kot so bile lani, vendar pa so bile v drugi polovici leta manjše. Hrvatska je zgradila daljnovod Zagreb-Jajce imela možnost dobiti energijo iz Bosne, kar je imelo za posledico razbremenitev v zahodnem delu države. Vendar so dobavljene količine energije iz Bosne razmeroma majhne in verjetno tudi za prihodnje leto ne bodo večje.

Izvoz v Avstrijo bo letos znašal okoli 140 milijonov kWh, to je dvakrat toliko kot lani. S tem izvozom, ki se vrši ob času zadovoljive domače potrošnje, plačujemo tretji agregat HE Dravograd in TE Trbovlje, kar nam omogoča zadovoljiti domačo konzum, obenem pa tudi sam izvoz. Gre za kompenzacijski sporazum, s katerim se obnem likvidira škoda, ki nam je nastala zaradi nepravilnega puščanja vode avstrijskih elektrarn na Dravi.

Zdaj smo v stikih s SELVEG-sosednjim italijanskim elektrogospodarskim podjetjem, za boljše izkoriščanje elektroenergetskih naprav na obmejnem področju. Izmenjava bi se vršila v okviru takozvanega »Goriškega sporazuma«.

Pred kratkimi so se začela dela za zgraditev šeste hidroelektrarne na Dravi-Ožbal. Kako napredujejo dela in ali se izvajajo ob pripravi gradnja še kakih drugih elektroenergetskih objektov?

Kar se tiče gradnje novih objektov, moramo predvsem omeniti hidroelektrarno Ožbal na Dravi, katere gradnja normalno poteka. Delavci, ki so tam zaposleni, so delali že doslej na novih dravskih elektrarnah in dobro poznajo svoj posel. Za

Furlanski umetniki pri nas

Ljubljana, 13. dec. V Jakopičevem paviljonu so nočjo odprli razstavo osmih furlanskih umetnikov. Izbor del je pripravila Galerija dell'Girasole iz Udina. Razstava pomeni pomemben korak naprej pri nadaljnji vzajemni kulturni izmenjavi med Jugoslavijo in Italijo. Ob otvoritvi, ki se je je udeležilo veliko število občinstva, zlasti javnih in kulturnih delavcev, sta spregovorila ravnatelj Moderne galerije Zoran Kržišnik

drugo fazo TE Soštanje se pripravlja predvsem nabava opreme. Vsekakor želimo, ker gre za generator 65 megavattov, da bi bil ta stroj zanesljiv, kajti nezanesljivih imamo že dovolj.

Pred kratkim smo dali v obratovanje transformatorsko postajo Divača, ki ima velik pomen za zagotovitev preskrbe z električno energijo tega področja, predvsem pa Koprškega. Ni še določeno, kje bomo nabavili generator za tretji agregat HE Mariborski otok, turbinno pa že imamo. V izgradnji je daljnovod 110 kV Divača — Crni Kal. Začasno bo obratoval z napetostjo 50 kV. Glede na transformatorske postaje srednje napetosti moramo predvsem omeniti postaje v Idriji, na Jesenicah in v Trbovljah. To so trije objekti, ki bodo zboljšali stanje na tem področju, vendar smatram, da gre za izgradnjo veliko prepočasni, ker moramo graditi z lastnimi sredstvi.

V industrijskih središčih bo sploh treba v veliki meri graditi dopolnilne transformatorske postaje. Pripravljam graditve novega daljnovoda Breznica—Novo mesto, ki bo rešil energetsko problematiko Dolenjske. Brez tega daljnovoda sploh ni mogoče dvigniti in pospešiti industrijskega razvoja Dolenjske. Mnoge težave imamo z nabavo transformatorjev, kar nam povzroča precejšnje skrbi, ker nimamo potrebnih rezerv. Imamo naročen potujoči transformator, to je transformator na kolesih, ki ga bomo postavili tja, kjer bo sila največja. Transformatorji tovarne »Rade Končar« so dobri, na žalost pa je tovarna preobremenjena z delom. V Sloveniji imamo z izdelki tovarne »Litostroj« in »Rade Končar« dovolj izkušenj ter nimamo nobene potrebe dobiti opremo, ki jo izdelujeta ti dve domači tovarni, od drugega. Zeleni bi samo skrajšanje dobavnih rokov, kajti sami želimo za vsako ceno držati roke pri gradnji naših novih elektroenergetskih objektov, pri HE Ožbal itd.

Studije in raziskave za hidroelektrarne in daljnovode se nadaljujejo predvsem za akumulacijske elektrarne in za spodnjo Dravo. Prva elektrarna, ki pride na Dravi v poštev, je elektrarna Hajdovec. Seveda pa ne smemo prezreti Save, ki kot energetska žila poteka po sredi naše republike, ter na gradnjo elektrarn na tej reki, ki so tehnično in ekonomsko upravičene. Graditve elektrarn v Savski dolini bo prispevala tudi k ureditvi regulacije cest, mostov itd. V vseh poročilih se vršijo me-

ritve, proučujejo geološka in hidrološka vprašanja. Za vsak objekt je potrebno izdelati več variant, da bi lahko izbrali najboljšo in najcenejšo. Od akumulacijskih elektrarn proučujemo Lobjnico, Osp in Idrijo.

Proučuje se tudi postavitev daljnovoda z napetostjo 220 kV, ki bo povezoval Slovenijo z ostalim delom države. Smatramo, da bi bilo najsmotnejše, če bi potoval od Zagreba do transformatorske postaje Kidričeve od tod pa eventualno v Avstrijo. Smatramo za potrebno povežati Kidričeve s tem daljnovodom, ker ima največjo porabo električne energije.

Znano je, da se že dalj časa pripravlja zakon o organizaciji elektrogospodarstva. Kakšna stališča prevladujejo v elektrogospodarskih krogih glede bodoče organizacije elektrogospodarskih podjetij?

Kar se tiče priprave zakona o organizaciji elektrogospodarstva, nas samo veseli, da se z zakonom ustali oblika organizacije elektrogospodarstva in zagotovi mirno konstruktivno delo elektrogospodarstva. Vendar bi želeli, da distribucijska podjetja ostanejo zastopana v upravnem odboru elektrogospodarske skupnosti kot polnopravni člani. Čeprav se približajo kot taka komunam, morajo iz tehničnih razlogov ostati povezana z elektrarnami, kajti mora nam biti jasno, da bo izkoriščanje strojev popolno samo v tesni povezavi z distribucijskimi podjetji. Želimo tudi, da zakon primerno reši vprašanje obračunavanja vseh konzumentov na določenem področju distribucijskega podjetja, ne pa da se v vsakem loči od distribucije ter ostane komunam samo v breme. S tem komunam ne bi prav nič pomagali, podvojili bi se samo posli, ker bi dobili dva distributerja, kar je nepravilno. Mislim, da bo ogromno doseženo, če bo distribucija, finančno decentralizirana, ostala glede omrežja povezana s skupnostjo kot njen polnopraven član. Kajti v skupnosti se rešuje tudi perspektiva elektrifikacija, študije in projekti, tu se nahaja dispečerstvo in drugo. Pri tako razvitom omrežju kot ga imamo danes v Sloveniji, nima smisla izdvajati omrežja višje napetosti v posebno podjetje, ker bi se s tem stroški samo zvišali in električna energija prodražila. Nekaj drugega je, izdvajati prenosno omrežje tam, kjer distribucija še ni razvita, kakor na primer daljnovod Jajce—Zagreb.

Več možnosti in več odgovornosti

(Nadaljevanje s 1. strani)
deli predpisanje organizacije dela v njih pa bo treba določiti s skupnim dogovorom. V splošnem delu novega zakona o pristojnosti ljudskih odborov so še določbe, ki urejajo delo sodnikov za prekrške in pa določbe o dopuščanju možnosti za osnovanje občinskega javnega pravobranilstva.

V posebnem delu novega zakona je Zvezna ljudska skupščina določila ločeno za občinske in okrajne ljudske odbore zadeve, ki so v pristojnosti prvih oziroma drugih. Te zadeve so s področja gospodarstva, komunalnih zadev in gradbeništva, ljud. zdravja, socialnega skrbstva, delovnih odnosov, prosvete in

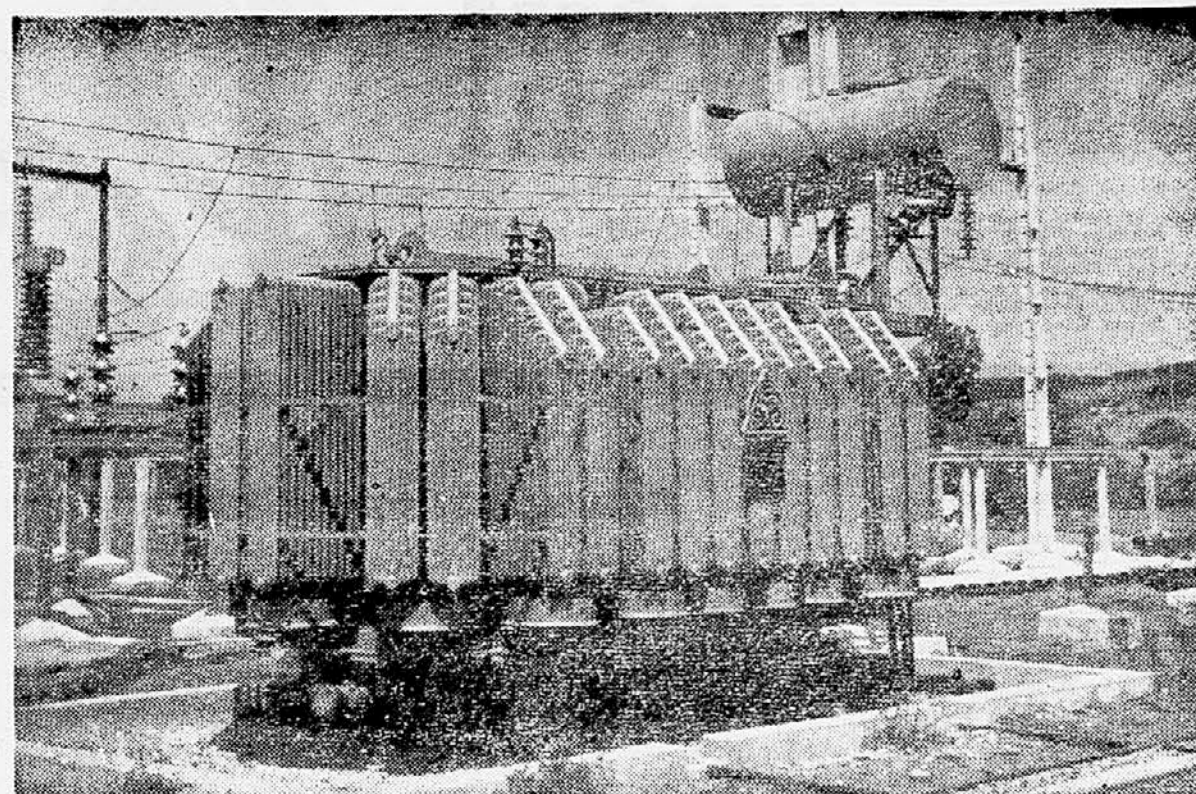
kulture, notranjih zadev, narodne obrambe in splošne uprave. Nekatere zadeve so tu pa tam v Sloveniji že opravljale posamezne občine, na katere so okrajni ljudski odbori prenesli po lastnem preudarku določene pristojnosti. To zlasti velja za gospodarstvo in prosveto. Zdalj zakon sam potrjuje te pristojnosti občin. Med pristojnostmi, ki jih daje novi zakon občinskimi ljudskim odborom, pa so nedvomno izredno umestno tiste, ki zadevajo ustvarjanje proračunskih sredstev in izkoriščanje le-teh. V zvezi z nadaljnjim razvojem našega kmetijstva pa je vredno, da omenimo 45. člen novega zakona, ki določa, da občinski ljudski odbori izdajajo ustrezne

ukrepe za koristno obdelavo vseh neobdelanih zemljišč. Temu podoben je tudi 47. člen, ki zadeva izvajanje Splošnega zakona o gozdovih.

S področja delovnih odnosov pa je zanimiva določba iz 71. člena, ki tako rekoč določene meje usmerja usposabljanje novih delavcev v gospodarstvu skladno z gospodarskim razvojem v občini. Na podlagi tega določila določa občinski ljudski odbor, koliko učencev v gospodarstvu je lahko v občini in tudi, v katerih gospodarskih organizacijah jih ne smejo imeti.

Na prosvetnem področju je razmejitve pristojnosti med občinskimi in okrajnimi ljudskimi odbori dokaj jasen, in sicer skrbje občinski ljudski odbori za osnovanje in ukinitve šol za obvezno splošno izobrazbo, dalje za srednje šole, za splošno izobrazbo in strokovne šole. Seveda so te pristojnosti lahko le v okviru programa razvoja šolstva, ki ga določa republiški izvršni svet, oziroma okrajni svet. Pristojnost okrajnih ljudskih odborov pa je ukinitve in osnovanje srednjih šol za splošno izobrazbo in strokovnih šol, in sicer prav tako v okviru programa razvoja šolstva, ki ga določa republiški izvršni svet. Dalje bodo občinski ljudski odbori imeli pravico razpisovati natečaje za upravitelje oziroma direktorje šol, za ostali učiteljski kader pa ustreznimi občinski svet, ki je pristojen za šolstvo v občini.

Ker se z novim zakonom o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov menja tudi materialni osnovi, ki so bili v zvezi z dostavljanimi, je Zvezni izvršni svet dolžan, da vsakič z naložbo tega zakona vsa določila uredb in ostalih predpisov, ki zadevajo v nove pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov. Občinski ljudski odbori pa morajo do konca letošnjega leta organizacijsko pripraviti svoje poslovanje in delo upravnega aparata, da bi lahko s 1. januarjem 1958 mogli prevzeti vse nove pristojnosti od okrajnih ljudskih odborov.

Nova transformatorska postaja v Divači

FRED OBČNIM ZBOROM TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

Napredek našega turizma

Turistična zveza Slovenije bo jutri, 15. decembra, na petem običnem zboru podala obračun svojega dela v zadnjih treh letih. Če v zgornjih obdobjih označimo razvoj turističnega prometa v tem razdobju, bomo videli, da je bil ta najbolj zadovoljiv v letu 1955. V tem letu je namreč obiskalo naše prelepe kraje okrog 500.000 turistov s skoraj 1.500.000 nočnimi. Naslednje leto takih zavidljiv uspehov ni bilo. Zaradi pomanjkljivosti in zakasnelih priprav in delo tudi zaradi novih prijemov v naši gospodarski politiki, je turistični promet leta 1956 padel za skoraj 10 odstotkov. Očitne napake je turistična zveza kmalu odpravila. Za letošnjo sezono se je pravočasno in — lahko trdimo — tudi zelo dobro pripravila. Uspehi tega prizadevanja so letošnji turistični promet približali tisti višini, ki je bila za beležena v letu 1955.

V triletnem razvoju je zlasti razveseljivo dejstvo, da je močno napredoval predvsem domači turizem. Vedno več delovnih ljudi se vključuje v turizem, kar je pripisati prizadevanost, krajevskih turističnih organizacij, njihovega udeleževanja z delovnimi kolektivi, ki nenehno skrbijo, da se njihovi člani vedno bolj zanimajo za obiske in ogledne raznih turističnih krajev.

V zadnjih treh letih se je povečala tudi povprečna doba bi-

vanja domačin in tujih gostov v slovenskih letoviščih. Vedno večji je tudi priliv deviz, in kar je še posebno omembe vredno, opazen je velik napredek turizma v Slovenski Istri, in večje število gostov v skoraj vseh zdraviliških krajih.

Turistična zveza Slovenije je v triletnem razdobju močno okrepila tudi svoje organizacijske. V vsej Sloveniji je zdaj že 110 turističnih društev, v katerih je vključenih 14.617 ljudi. Narasla tudi število olesjevalnih društev, ki čedalje bolj skrbijo za estetski videz svojih krajev. Največ turističnih društev je v okraju Kranj, in sicer 28, sledita okraja Ljubljana in Celje, ki imata po 18 društev, zatem Maribor s 13 društvii in Gorica, ki ima 12 turističnih društev, ostali okraji pa imajo od 6 do 9 turističnih društev.

Kljub naraščajočemu številu turističnih društev le-teh še vedno ni dovolj. Primanjkuje jih posebno v manjših krajih, ki so tudi turistični in v katerih jih bo treba čimprej ustanoviti.

Najboljše uspehe so dosegla tista turistična društva, ki so si znala pridobiti sodelovanje z gospodarskimi in družbenimi organizacijami ter občinskimi ljudskimi odbori. Načrtno skupno prizadevanje za pospeševanje turizma je pripomoglo, da so si ta turistična društva že pridobila veljavo kot organi družbenega upravljanja in družbene kontrole na področju turizma.

Skladno s krepitvijo okrajev in komunalnega sistema so začele nekdanje regionalne stalne turistične konference preraščati v okrajne turistične podzveze. Te imajo bolj široko in samostojno področje dela, kar nedvomno zagotavlja še večje povečanje turizma na posameznih področjih. V sorazmerno kratkem času so dosegle okrajne turistične podzveze velike uspehe, posebno pri krepitvi krajev.

KREDITIRANJE KOOPERACIJE V KMETIJSTVU

Beograd, 13. dec. Glavna zadruga zveza Jugoslavije je predlagala zveznemu izvršnemu svetu sprejem odločbe o kreditiranju kooperacije med kmetijskimi zadrugami in zasebnimi proizvajalci. Ta predlog določa tudi ureditve kreditiranja zasebnih proizvajalcev, katerim naj bi kreditirale kmetijske zadruge. Glavna zadruga zveza predlaga, naj bi dajale banke in zadrugne hranilnice kredite kmetijskim zadrugam za nakup reprodukcijskega materiala (semen, umetnih gnojil, sredstev za zaščito rastlin in živali, živinsko krmo in podobno), za nabavo pogonskega materiala kakor tudi za povračilo uslug pri obdelavi zemlje in kritic ostalih stroškov. Poleg tega je predlagala, naj bi kmetijske zadruge lahko uporabljale tudi kredite za ureditve dolgoletnih

nih turističnih organizacij in v skupnih akcijah za turistično propagando in informacijsko službo.

Celotni sistem organizacije turizma so smiselno izpopolnili tudi turistični sveti pri občinskih in okrajnih ljudskih odbori, ki so jih začeli pred nekaj meseci ustanavljati. Ko se bodo sveti končno udeležili, bodo v prihodnje imeli lahko pomembno vlogo kot posvetovalni organi ljudske oblasti in kot pobudniki za učinkovito in pravilno politiko v našem turizmu. Da bi kar najbolj reševali probleme našega turizma, je bil pred nedavnimi tudi ustanovljen pri izvršnem svetu strokovni svet za turizem, pri sekretariatu izvršnega sveta za blagovni promet pa odtok za turizem in gostinstvo, ki je že odločno posegal v pomembna turistična dogajanja in ki bo tudi vnaprej zagotovil turističnemu delovanju v Sloveniji čvrsto zakonodajno osnovo, spremljal in usmerjal delovanje tistih republiških gospodarskih in družbenih organizacij, ki delajo v turizmu itd.

Jutri, ko bo Turistična zveza Slovenije pregledala uspehe svojega dela, bo lahko dala v presojo tudi ugotovitve, da so bila zadnja tri leta polna bogatih izkušenj, ki ji bodo lahko najboljše kazipoti v njenem nadaljnjem prizadevanju za še večji vzpon našega turizma.

Romunska trgovinska delegacija na Sejmu radia in telekomunikacij

Ljubljana, 13. dec. — Danes popoldne ob 17. uri si je ogledala IV. mednarodni sejem radia in telekomunikacij romunska trgovinska delegacija, ki se je dala časa mudi v Jugoslaviji. Za sejem so pokazali veliko zanimanje in si podrobno ogledali razstavljene predmete.

nasadov in za nabavo plemenške živine. Enoletni krediti naj bi se dajali za gojitve enoletnih kultur, za ureditve dolgoletnih nasadov in nabavo plemenške živine na največ za do 10 let. Kmetijske zadruge naj bi dajale kredite tudi svojim članom in drugim zasebnim proizvajalcem za plačevanje uslug, kupovanje gradbenega materiala, materiala za kalcifikacijo zemljišč in plemenško živino. Zasebnim proizvajalcem naj bi dajale banke kredite neposredno ali pa samo na predlog kmetijskih zadrug.

Šesti agregat hidrocentralo v Jablanici

Jablanica-Sarajevo, 13. dec. — Montaža zadnjega, to je šestega agregata hidrocentralo v Jablanici, je končana. V kratkem pričakujejo tudi transformator iz tovarne »Rade Končar«, ki bi ga morali dobiti že konec avgusta. Glavni del transformatorja je težak 60 ton. Transformator bodo montirali okrog 15 dni. Pričakujejo, da bo začel poskusno obratovati zadnji agregat te centralo januarja prihodnjega leta. Hidrocentrala v Jablanici bo dajala s svojimi 6 agregati na leto 720 milijonov kilovatskih ur električne energije. Vsi agregati za to centralo so bili izdelani doma, prav tako tudi 5 turbin in 5 transformatorjev.

Hidrocentrala v Jablanici je svoj letošnji proizvodni plan že izpolnila. Doslej je dala 427 milijonov kilovatskih ur, medtem ko jih je imela planiranih 373.

Plenum sindikata tekstilcev

BEograd, 13. dec. — V Beogradu se je danes začel dvo-dnevni plenum centralnega odbora sindikata delavcev in uslužbencev tekstilne in usnjarske industrije ter industrije gume.

RAZDELITEV SKUPNIH DOHODKOV V ELEKTROGOSPODARSTVU

BEograd, 13. dec. — Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o razdelitvi skupnih dohodkov v elektrogospodarskih podjetjih za leto 1957. Skupni dohodek elektrogospodarskih podjetij v tem letu bodo razdelili po splošnih predpisih, ki regulirajo to pogo gospodarstva in sicer tako, da elektrogospodarska podjetja ne bodo plačala zveznega davka na dobiček.

Za elektrogospodarska podjetja ne bodo veljali letos predpis o posebni udeležbi pri dobičku, ker je uporaba teh določil na podlagi primerjave dohodka iz leta 1957 in 1956 nerealna. Ta sklep je sprejel z delno zakasnitvijo zaradi tega, ker je šele sedaj urejeno vprašanje pravljanja sredstev med aktivnimi in pasivnimi elektrogospodarskimi skupnostmi. Toda, ker so to vprašanje rešili, same skupnosti s ceno električne energije, ki jo med se-

boj zamenjujejo, bodo razdelile skupni dohodek tako kot ostala industrijska podjetja, razen določevanja davka na dobiček in pravice posebne udeležbe pri dobičku, kar je določeno tudi z letošnjim družbenim planom.

Furlanski umetniki pri nas

Ljubljana, 13. dec. V Jakopičevem paviljonu so nočjo odprli razstavo osmih furlanskih umetnikov. Izbor del je pripravila Galerija dell'Girasole iz Udina. Razstava pomeni pomemben korak naprej pri nadaljnji vzajemni kulturni izmenjavi med Jugoslavijo in Italijo. Ob otvoritvi, ki se je je udeležilo veliko število občinstva, zlasti javnih in kulturnih delavcev, sta spregovorila ravnatelj Moderne galerije Zoran Kržišnik

in furlanski slikar Giuseppe Zigaina.

K otvoritvi razstave je prišlo iz Italije kar 5 razstavilcev, znani grafik Tranquillo Marangoni ter slikarji Fred Pittino, Giuseppe Zigaina, Carlo Ciussi in Enrico de Cillia. Skupno z zastopniki tržaškega radia, televizije in tiska ter našimi novinarji so se udeležili že pred otvoritvijo zaključnega prijeteljskega razgovora, v katerem so poudarili svojo željo po okre-

pitvi vzajemnih stikov med slovenskimi in furlanskimi umetniki. Zlasti žalostno dejstvo vojne, je med drugim ugotovil slikar Zigaina, je ustvarilo v Furlaniji kot nov element in poudarilo potrebo po stikih med različnimi ljudmi in različnimi narodi. Ugotovil je, da so se mnogi furlanski borci borili skupno z jugoslovanskimi partizani in da je ostalo bratstvo interesov in idealov vse do danes, ne glede na te ali one razlike. Zdalj bi furlanski umetniki znova radi obnovili in še povečali te stike. Pri tem je posebej predlagal vrsto konkretnih razstavnih izmenjav in osebnih obiskov med Slovenijo in Furlanijo. Grafik Marangoni, ki bo imel, kot je napovedal prof. Božidar Jakac, večjo retrospektivno razstavo v Ljubljani, je to zamisel v celoti podprl. »Za samo zaradi tega, ker smo umetniki, moramo vztrajati skupaj in pomagati pri oblikovanju boljšega sveta«.

Tudi slikarja Pittino in Ciussi sta izrazila iste želje in pričakovali je, da bo prišlo v bodočnosti verjetno do ureditve nekaterih posameznih in zaključene slovenske umetnostne razstave v Udinah, podobno, kot so imeli tamkaj pred kratkim razstavo koroški umetniki. bp

Izšla je brošura

»ZAKON O POKOJNINSKEM ZAVAROVANJU«

Dobite jo pri »Slovenskem poročevalcu« v Ljubljani, Titova cesta 5 in Tomšičeva 1 ter pri vseh podružnicah »Slovenskega poročevalca« v Sloveniji.

Cena brošure je 20 dinarjev.

Naročnike prosimo, da naročilo prilože 30 din v znakah, nakar jim bomo brošuro poslali po pošti.

ČASOPISNO PODJETJE
»SLOVENSKE POROČEVALE« V LJUBLJANI

Oh robu pogodkov

Grška zmaga

Grčija je poželja zmago; njena resolucija o ciprskem upravljanju je v političnem odboru Generalne skupščine dobila večino glasov; s tem je odpadla prva ovira in vse kaže, da bo isto stališče zavzela tudi Generalna skupščina.

Lahko rečemo, da je bilo ciprsko vprašanje — mimo aširskega — med najbolj košljivimi zadevami, s katerimi so se morali na letošnjem zasedanju Generalne skupščine ukvarjati delegati 82 držav. To vprašanje je bilo zlasti težavno za enotnost zahodnih držav in s tem za soglasje znotraj Severnoatlantskega pakta. Zato je tudi »New York Times« zapisal, da »gre za nesrečno razpravo, ki samo še bolj poveča napetost znotraj NATO...«

Ker se je večina izrekla za grško resolucijo, ki izraža »trdno upanje«, da se bodo nadaljevala pogajanja v duhu sodelovanja in da bodo pri tem upoštevali pravice ciprskega prebivalstva do samoodločitve, sta doživeli poraz i Velika Britanija i Turčija, ki sta se odločno upirali taki resoluciji.

Pravzaprav bi morali reči, da so izkušnje za sveske krize prepričale Angleže, da Ciper nima več posebne strateške važnosti, sprito česar je začela britanska vlada tudi iskati nekako rešitev tega vprašanja. Toda namesto Angležev so se pojavili Turki, zahtevajoč tudi za turško prebivalstvo, ki prebiva na Cipru, enake pravice kot za Grke, se pravi, naj bi tudi turško prebivalstvo dobilo pravico do samoodločitve. Prav ta moment je še bolj zaostril odnose med Turčijo in Grčijo, toda ker so se ZDA umaknile iz ospredja in tako rekoč pustile na cedilu i Britance i Turke, se je tudi precejšen del delegacij v OZN postavil bodisi izrecno na grško stran ali pa so se odločili za »neutrarnost«.

Uspešno glasovanje v političnem odboru je nadelalo na navdušenje v Atenah, kjer tako vladne politične osebnosti kakor tudi opozicijski politiki poudarjajo grško zmago in s tem tudi zmago ciprskega prebivalstva, ki se že vrsto let bori za svoje pravice, upirajoč se britanskemu kolonializmu in njegovim metodam. Ob tej priložnosti so v Atenah izrekli svojo hvalno pesem za jugoslovanske delegacije, ki se je zavzela za grško stališče in s tem za pravice ciprskega prebivalstva.

Grčija je sicer zmagala, toda boji na Cipru se nadaljujejo s še hušičjo ogorčenostjo kot doslej. Mimo tega pa je sedanji sklep v Združenih narodih vnesel nov problem za celotno Organizacijo severnoatlantskega pakta; med njenimi članicami ni soglasja: sprti so Grki in Turki, napetost vlada med Atenami in Londonom, zdaj pa še med Washingtonom in Londonom...

Toda konec koncev je to še en nauk več, da ni mogoče voditi uspešne mednarodne politike, če se ta ali ona vele-sila opira na svoje kolonialne predestinacije. Zlasti pa je ta problem toliko bolj občutljiv, saj gre za Grčijo, ki je evropska država, in za Ciper, ki leži pravzaprav še v Evropi. Če Evropa ne bo znala rešiti »kolonialnega vprašanja«, kako je mogoče pričakovati, da bo ta hud problem sedanosti rešen drugod po svetu?

Glasovanje v političnem odboru pa govori tudi o tem, da so dnevi kronske kolonije na Cipru že šteti: ciprsko prebivalstvo lahko pričakuje, da bo morala Velika Britanija naposled pustiti pred vso svetovno javnostjo in umakniti svoje vojake s tega otoka. —sic

Evropski svet brez potnih listov

Pariz, 13. dec. (Reuter) Članice evropskega sveta Avstrija, Belgija, Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Luksemburg in Grčija so danes podpisale sporazum o ukinitvi potnih listov za potovanje državljanih ene države v drugo. Te države in Norveška, Švedska, Danska ter Turčija so podpisale med seboj konvencijo o ekstradiciji, kar naj bi znatno znižalo zločinov v Zahodni Evropi.

Se orožje za Tunis

Washington, 13. dec. (AP) Ameriško ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da egiptovski dobave orožja Tuniziji ne bodo vplivale na morebitne nove dobave zahodnega orožja Tuniziji. Zastopnik za tisk Lincoln Wight je dejal, da je Tunizija po mnenju ZDA svobodna in neodvisna država in ZDA tega svojega stališča ne bodo spremenile.

Ministri se zbirajo

Dulles se je včeraj popoldne sestel s Spaakom, Gaillardom in Pineaujem — Vojne ladje so razmeščene na Atlantiku, da bi varovale pot, po kateri bo letelo Eisenhowerjevo letalo — V Moskvi so objavili tudi vsebino pism, ki so jih poslali vsem članicam OZN in Švici

PARIZ, 13. dec. (Reuter). Danes je v Parizu prisel ameriški minister za zunanje zadeve Dulles. Popoldne se je srečal s Paulom Henryjem Spaakom, Felixom Gaillardom in Christianom Pineaujem. Prihajajo tudi delegati ostalih držav. Ameriški obrambni minister McElroy je prisel sinoči iz Frankfurt, zahodnonemški minister Von Brentano se je pripeljal v spremstvu državnega sekretarja in več članov vlade. Iz Ankare je prisel turški minister za zunanje zadeve Zorlu, predsednik vlade Menderes pa bo prisel v Pariz v soboto popoldne.

Sinoči je iz pristanišča Portsmouth odplul britanski rušilec »Antontit« in se pridružil ameriškim bojnim ladjam. Zastopnik britanske admiraltete je izjavil, da bo rušilec »Antontit« z drugimi bojnimi ladjami krenil po Atlantskem oceanu v smeri proti ameriškega predsednika Eisenhowerja, ki bo na zasedanje NATO potoval z letalom.

Francoski senat je sprejel resolucijo, ki zahteva od vlade, da ne sprejme nikakih obveznosti za graditev vojaških naprav na francoskem ozemlju brez prejšnjega pooblastila parlamenta. Resolucija je bila sprejeta z 274 glasovi proti 14. Med zunanjo politično debato v senatu je obrambni minister Chaban-Delmas izjavil, da Francija ne vežejo nikakih razgovorov o zgraditvi naprav za pošiljanje raket na njenem ozemlju.

Britanski parlament je v namoču odobril zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da sme nekaterim podatke o obrambnih raziskovanjih in proizvodnji izročiti zaveznikom.

Današnji »Washington Post« piše, da bi morale ZDA sprejeti sovjetski predlog o ustavitvi jedrskih poskusov in privoliti na sestanek šefov vlad vesil. Čeprav je zadnje pismo Bulgarije predsedniku Eisenhowerju napad na sestanek NATO, piše časopis, je vedarje kratki prepričljiva ponudba za zboljšanje odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Sovjetska časopisna agencija TASS je objavila sporočilo, da je sovjetska vlada poslala vladam držav članic OZN vlogo, v kateri je opozorila na naraščajočo nevarnost atomske vojne. Noto je poslala tudi Švici, ki ni članica OZN. V noti je opozorila, da nameravajo na zasedanju sveta atlantskega pakta v Parizu sprejeti korake za povečanje oboroževalne tekmene ter izdelati nove vojaške in strateške načrte za široko uporabo atomskega in vodikovskega orožja. Namere ZDA in Velike Britanije, da bi povezale vojaške in politične bloke NATO, SEATO in bagdadskega pakta, vzbujajo veliko zaskrbljenost, ker bi taka zveza omajala same temelje OZN, ki v tem primeru ne bi mogla zavzeti neodvisnega stališča. Sovjetska vlada opozarja, da bi bilo nevarno slepo, če bi mislili, da bi se vojna, če bi se začela, mogla omejiti samo na eno področje.

Sovjetska vlada meni, je rečeno dalje v noti, da je treba nepreklicno priznati sedanji položaj na svetu — se pravi obstoj kapitalističnih in socialističnih držav, hkrati pa v interesu mira izvajati načelo miroljubne koeksistence vseh držav. Nujno se je treba odreči uporabi sile kot sredstva za reševanje važnih svetovnih problemov, končati oboroževalno tekmo, nehati s poskusnimi atomskimi eksplozijami in uvesti ustrezno mednarodno nadzorstvo. Organizacija NATO in varšavski pakt morata skleniti sporazum o nenapadnosti, v Evropi pa je treba uvesti področje brez atomske oborožitve. Na Srednjem vzhodu bi morale vse velesile spoštovati načelo nevmesavanja in notranje zadeve držav tega področja. Hkrati bi morali sklicati konferenco najvišjih predstavnikov kapitalističnih in socialističnih držav. Če bi sprejeli te predloge, bi se po mnenju sovjetske vlade korenito zboljšalo mednarodno ozračje.

Poljski Sejem je danes sprejel zakon o najvišji kontrolni zbornici. Ustava namreč ni predvidevala, da ima lahko parlament svoj kontrolni organ. Toda orientacija na utrjevanje vloge Sejma, ki je bila poudarjena na VIII. plenumu CK poljske zvezne delavske partije kot ena bistvenih odlik razvoja socialistične demokracije v Poljski, je zahtevala, da se namesto sedanje vladne kontrolne organe, kakršne je bilo dosedanje ministrstvo kontrole, ustanovi Kontrolni organ Sejma, ki bo lahko kontroliral vlogo in vse organe državne administracije.

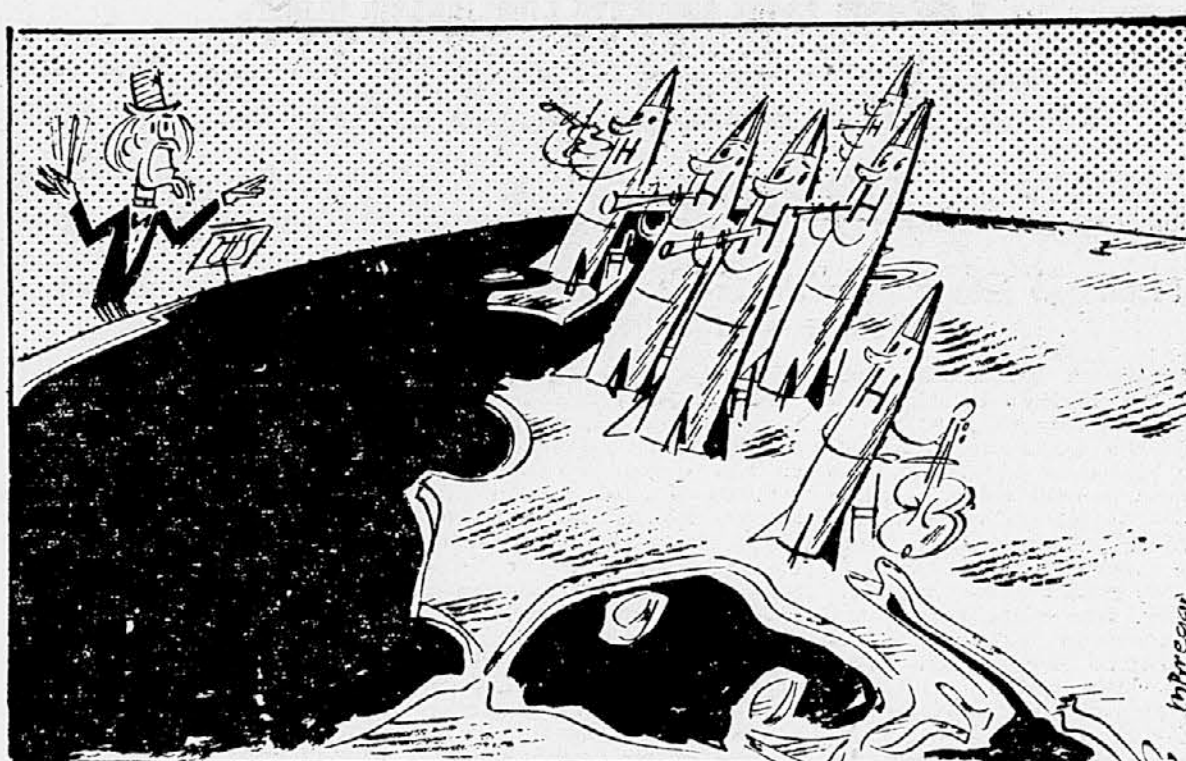
Ljudski poslanci vseh političnih strank, ki so danes govorili v Sejmu, so pripisovali velik pomen ustanovitvi takega kontrolnega telesa. Predvsem so poudarjali, da bo delo te kontrolne zbornice doprineslo k utrditvi zakonitosti in zboljšanju dela državnih organov. V zvezi z razpravo, ki je bila danes v Sejmu, je treba poudariti, da je imenovanje tega organa povezano z določeno, in to zelo staro tradicijo poljskega Sejma. Naveden je bil zanimiv podatek, da je bil prvi organ kontrole državne uprave ustanovljen na Poljskem 1808. leta, ko je bil vpliv idej francoske revolucije zelo močan. To je eden najstarejših organov državne kontrole v Evropi, četudi je bila doba njegovega trajanja kratka. Podoben kontrolni organ je bil vzpostavljen, ko je poljska republika dobila neodvisnost leta 1921. Imel je precej široke pravice, toda v dobi med dvema vojnama je šel politični razvoj Poljske vse bolj v smeri avtokracije in omejevanja vseh pravic. Leta 1949 je bil ustanovljen podoben kontrolni organ kot zakasneli prizvok teko imenovane Male ustave iz leta 1947, toda tudi to je bila formalnost, ki je bila leta 1952 ukinita. Sedanje formiranje najvišje kontrolne zbornice pomeni nedvomno korak naprej v utrjevanju vloge in avtoritete Sejma. Preko te zbornice, ki bo odgovorna ednole Sejmu, bo mogoče kontrolirati vladne in družbene organe, spremljati izvajanje novih zakonov, zasledovati gibanje gospodarskega in družbenega življenja. Kontrola bo usmerjena na glavne probleme v življenju države in predvsem na izvajanje gospodarskih nalog, na državne finance in zaščito zakonitosti.

Marsom najmanjša. Ustanoviti bi morali planetarne in medplanetarne institute, bi ki proizvajajo vprašanja kozmičnih poletov. Akademik Barabačev poudarja tudi, da bi bilo zelo koristno, če bi izstrelili en satelit v višino 35.000 kilometrov. Tedaj bi se satelit zavrtel okrog zemlje v 24 urah, kar bi praktično pomenilo, da bi bil vedno na isti točki v razmerju do zemlje.

PRVA VESOLJSKA LADJA BO SOVJETSKA?

Moskva, 13. dec. (AFP) Predsednik parlamentarne komisije astronautičnega sveta sovjetske akademije znanosti Barabačev je dejal, da bo prva vesoljska ladja sovjetska in da bo potovanje na mesec izvedeno v nekaj letih. V članku, ki ga je objavil v »Ukrajinski pravdi«, piše Barabačev, da potovanje na Mars ne more biti izvedeno prej kot v 15 ali 17 letih, se pravi šele takrat, ko bo razdalja med zemljo in

Zaradi takih in podobnih razlogov pa misli Foster Dulles, zunanji minister, doseči ravnotežje tako, da bo potisnil raketne rampe prav do meje zahodnega bloka. To je baie potrebno vsaj dotlej, dokler ZDA ne bodo imele lastnega medcelinskega izstrelka. Razumljivo je, da ti načrti niso vseš marsikateri evropski držav. Danska in Norveška, ki nimata tujih oporišč na svojem ozemlju, sta povedali, da si še najmanj želita raketnih oporišč. Če je namreč z njihovega ozemlja najkrajša pot v srce Sovjetske zveze, je tudi — razumljivo — obratno res. Bonnska vlada je sicer privolila na razmestitev raket na njenem ozemlju, pač pa so socialisti demokraciji možnost energično zavrnili in opozorili na nevarnost, ki jih skriva v sebi. Britanski laburisti se odkrito potegujejo za nevtraln pas ali »področje zmanjšane napetosti« v Srednji Evropi, ki naj bi blagodejno vplivala na razcefrane živce,

TELEDIRIGIRANI ATLANTSKI ORKESTER — ALI GA BO USPELO ORGANIZIRATI?

Napad na Lukacza

Namestnik madžarskega prosvetnega ministra Szigeti je napisal članek, ki obtožuje Lukacza, da je revizionist, da ima protimarksistične nazore, da je imel lani oktobra nepravilno stališče in da širi protilevništvene ideje

BUDIMPEŠTA, 13. dec. (Tanjug). Časopis madžarske socialistične delavske partije za teoretična vprašanja »Társadalmi Szemle« je davi objavil ostro kritiko proti teoretično političnim in literarnim pogledom znanega madžarskega pisatelja in teoretika Györgya Lukacza. Članek je podpisal Josef Szigeti, namestnik ministra za prosveto, ki očita Lukacu revizionizem, protimarksistične nazore, nepravilno stališče v oktobrskih dogodkih in da širi protilevništvene ideje.

Josef Szigeti izraža mnenje, da je treba vzrok za Lukaczove napake iskati v tem, ker je ločil pojem »leninizem« od pojma »leninske metode« ter dal prednost metodam pred teorijo. Izhajajoč iz tega dejstva, pravi članek, je Lukaczovo stališče s filozofskega stališča nevdružljivo. Hkrati opozarja na to, da je Lukacz trdil, da bi po njegovem mnenju »dosledno zagovarjanje

temeljev Leninove teorije pomenilo zanj sekraštvo in dogmatizem«. Szigeti osporava tudi tehtnost Lukaczove logike, rekoč, da je le-ta površna in nima pečata razrednega boja.

»Njegovo stališče, pravi Szigeti dalje v članku, je bilo sorodno stališču tedaj že organizirane skupine Imre Nagya, ki je demokratično zamisel mirne koeksistence neposredno razlagal tako, da velja tudi za razmerje med socialističnimi državami ter osporavala tisti vrhunc, ki ga predstavlja usmerjevalno načelo proletarskega internacionalizma v odnosih med socialističnimi narodi.«

Ko pobija Lukaczove trditve, da je socialistični realizem v književnosti posledica zlasti administrativnega vmešavanja v umetnostna vprašanja, ne pa plod debate o realizmu, izraža Szigeti, sklicujoč se na Jozefa Revaia, prepričanje, da so se Lukaczova načela kazala že prej, v letih 1949/50. Priznati morajo, pravi Szigeti, da je Lukacz ustvaril tudi velike vrednote. Njegove napake splošne smerne in teoretične napake pa moramo ostreje grajati kot kdajkoli prej, ter jih kot protimarksistične in protilevništvene odstraniti s poti.

D. Milivojević

TELEGRAMI

TEHERAN. — V Zahodnem Iranu je bil sinoči močan potres, ki je trajal tri do štiri minute. Več tisoč ljudi je moralo zapustiti domove. Iranska vlada je organizirala prvo pomoč, vendar pa je preskrba otežena zaradi hudega mraza in snega.

DUNAJ. — V Belogiru je odpotovala kitajska gospodarska tehnična delegacija, ki je nekaj dni mudila v Avstriji, kjer si je ogledala več tovarn in podjetij.

DUNAJ. — V zadnjem času so v Avstriji 20 raznih podjetij, ki so kot bivša nemška last po vojni postala državna last Avstrije, prodali zasebnim lastnikom za 90 milijonov šilingov.

PALERMO. — Blizu Palerma se je med šolskim punkom podrl stare školske poslopje, ki je pod seboj pokopalo 36 učencev. Otroke so rešili, ubiti pa je učiteljica in neka mati, ki je bila slučajno v šolskih prostorih.

ATENE. — V glavnem mestu Grčije in okolici je bil danes dopoldne hud potres, ki je povzročil prekinitev električnega toka. Škoda se niha oceniti.

NEW DELHI. — Vodja narodne socialistične stranke Indije Asoka Mehta je bil na naknadnih volitvah izvoljen v osrednji indijski parlament. Proti sebi je imel kandidate komunistične in neodvisne stranke.

WASHINGTON. — V ameriški državi Illinois bodo zgradili pospeševalnik za 12,5 milijard dolarjev. Obratovati bo začel v 5 letih.

LOS ANGELES. — Ameriški letalski major Drew je postavil nov svetovni rekord v hitrosti letenja na loven bombnik. Dosegel je hitrost 1935 km na uro pri letenju nad tleh v letu 1956.

NEW YORK. — Filipsinska vlada je dovolila petrolejski družbi »Standard Vacuum«, da sme na otoku Batan zgraditi rafinerijo. Rafinerija bo stala 33,5 milijona dolarjev, zgrajena pa bo do leta 1961.

WASHINGTON. — Sedem ameriških bojnih ladij je v zahodnem Atlantiku spet hud vihar. Ruske »Manevre« je resno poskodoval udarca velikanskega vala. En član njegove posadke je mrtel, trije pa so hudo poškodovani. Reje se, da bi trije rušili ostali brez goriva, ker se jim ladje z gorivom ne morejo približati.

Kairo. — Vodja egiptovske delegacije, ki se v Rimu pogaja s britanskimi predstavniki glede odškodnine Veliki Britaniji za zaplenjeno premoženje, je odpotoval na posvetovanje v Kairo, prav tako tudi delegat, ki se v Zenevi o islem vprašanju pogaja s francosko delegacijo.

posebno na Zahodu. Z druge strani je poljski zunanji minister Rapacki predlagal isto, ko je dejal, da bi prepovedali razmeščanje raket na ozemlju Poljske, ČSR in Vzhodne Nemčije, seveda če se isto zgodi tudi na ozemlju Zvezne republike Nemčije.

Položaj te torej popolnoma jasen, a zato nič manj nevaren. Američane je strah, ker nimajo medcelinske rakete. Dokle je ne bodo izdelali, morajo imeti zanje nadomestilo: raketa oporišča čim bliže vzhodnemu bloku. Ko pa bodo dobili medcelinsko raketo, bo vse v redu. Raketa oporišča bodo umaknili in vzpostavili na svojem ozemlju mnogo bolj zadržani in zakamufilirani izstrelišča medcelinskih raket.

Na tako politiko je najbolje odgovoriti v zadnjem času bivši ameriški veleposlanik v Moskvi George Kennan v nekaj predavanjih v Angliji. Njegova osnovna teza je, da bo taka politika, kot jo zagovarja in vodi zunanji minister Dulles, povzročila dokončno razkosanje Evrope in obeh Nemčij. Rusom bo onemogočila vojaški umik iz Srednje Evrope, ker se bodo ti čutili vojaško ogrožene in bodo

tudi sami hiteeli »ostavljati« raketa oporišča, da bi nevtralizirali oporišča Atlantskega pakta.

Kennan dalje trdi, da je glavno orodje Sovjetske zveze politično, socialno in ideološko. Odkar pa je Amerika odkrila, da so Rusi pred njo v jedrskem tekmovanju, je opustila vsakršni poskus, da bi dosegla sporazum s Sovjetsko zvezo. Zda je ves poudarek na paničnih naporih, kako izpopolniti in pomnožiti protiorožja uničenja. In prav to je najhušja zmotna in politično gledano — najtežja napaka.

Ce naj bo zastraševalna moč nekega orožja učinkovita, ni potrebno, da Zahod izdela prav toliko bomb kot Vzhod. Ni potrebno zato, ker je sodobno orožje kvalitativno drugačno od orožja v drugi svetovni vojni. Takrat je bilo še pomembno, ali ima nekdo deset tisoč ali sto tisoč letal, danes je vsem znano, da številu atomskih in vodikovih bomb popolnoma zadostuje za uničenje človekove civilizacije in morda celo njegove vrste. Zato ima George Kennan nedvomno prav, ko trdi, da ni treba, da bi zastraševalno sredstvo postajalo iz leta v leto

bolj strahotno. Zadostuje, da je ravno prav strahotno. In menda ga ni danes pometnega človeka, ki bi zmanjševal strahotnost tega orožja.

Z drugimi besedami: naj bo ena ali druga stran v tem ali onem orožju boljša, vsekakor drži, da sta obe dovolj močni, da drug drugo uničita. Toda očitno ta resnica nikakor ne more prodrati do zavesti odgovornih državnikov. Še vedno je treba orožje za orožje vzpostavljati ravnotežje, ki je že tako in tako vzpostavljeno in vsi kot Damoklejev meč nad človeštvom. Taka politika lahko dejansko pripelje samo v slepo ulico in navzaj politične pozicije enega in drugega bloka tako tože, da bo postalo sporazumevanje nemogoče, ko se utegne ponuditi riložnost za tako sporazumevanje. Če so evropski državniki pametni, se bodo s vsemi silami borili proti temu, da za vse večne čase prisojejo na neko politiko, ki temelji na lažnem vzpostavljanju ravnotežja. Prav taka politika namreč ruši čisto pravo ravnotežje živcev, razuma in politične gibčnosti, ki so potrebni za sporazumevanje.

B. Faber

OB ZASEDANJU MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV ČLANIC NATO

Kje je ravnotežje?

Evropa danes spreminja človeka, ki stoji med dvema sesalkama. Obe sta močni in obe ga vlečeta na svojo stran. Ena ga je že zgrabila za lase, druga za noge, žrtve pa bi se rada izmuznili.

Ze dolgo je znano in drži, da se velesile držijo načela izenačevanja ali uravnoteženja sil. Kadar koli se to ravnotežje poruši, se zgodijo nepredvidene reči. Tisti, ki čuti, da se je ravnotežje nagnilo v korist nasprotniku, bo začel naglo ukrepati, ne samo da bi to ravnotežje povrnil, ampak da bi ga spet nagnil sebi v korist. Ta gugalmica bi se seveda lahko nihala v neskočnost, ko ne bi neke obstajala točka zasedenja, ob kateri bi vse to izenačevanje lahko postalo smrtno nevarno za človeštvo.

Zdaj je nastopil tak čas, ko so ZDA prepričane, da se je tehnična moč nagnila Rusom v korist. Ne gre samo za oba sputnika in za sovjetsko medcelinsko raketo, gre tudi za druga področja oboroževanja.

Pododbor ameriškega senata za pripravljenost je tri dni razpravljal za zaprtimi vrati o ameriški in sovjetski vojni moči. Člani pododpora so poslušali mnenja načelnika ameriške kontraobveščevalne službe Alena Dullesa in njegovih oficirjev. Baie so senatorji zvedeli, da so »Rusi« daleč naprej v nekaterih tehnikah, da naglo napredujejo v vojaški tehnologiji, da jim ne delajo skrbi računalni, delavci ali znanstveniki. Baie so Rusi izdelali že tudi kakšne štiri podmornice, ki so sposobne izstreliti rakete z jedrskim nabojem do 1.500 kilometrov daleč od obale. Mimo-grede naj bo povedano, da po-počila Alena Dullesa v preteklosti niso bila tako pesimistična, a da mož gre vsekakor vstric s časom, razpoloženjem javnosti in dogodki.

Zaradi takih in podobnih razlogov pa misli Foster Dulles, zunanji minister, doseči ravnotežje tako, da bo potisnil raketne rampe prav do meje zahodnega bloka. To je baie potrebno vsaj dotlej, dokler ZDA ne bodo imele lastnega medcelinskega izstrelka.

Razumljivo je, da ti načrti niso vseš marsikateri evropski držav. Danska in Norveška, ki nimata tujih oporišč na svojem ozemlju, sta povedali, da si še najmanj želita raketnih oporišč. Če je namreč z njihovega ozemlja najkrajša pot v srce Sovjetske zveze, je tudi — razumljivo — obratno res. Bonnska vlada je sicer privolila na razmestitev raket na njenem ozemlju, pač pa so socialisti demokraciji možnost energično zavrnili in opozorili na nevarnost, ki jih skriva v sebi. Britanski laburisti se odkrito potegujejo za nevtraln pas ali »področje zmanjšane napetosti« v Srednji Evropi, ki naj bi blagodejno vplivala na razcefrane živce,

Z OBČNEGA ZBORA SINDIKATA LJUBLJANSKIH KLINIK

Skrb za človeka na prvem mestu

Prilagodnje leto zagotovljenih 22 stanovanj — Sindikat se premalo uveljavlja v organih družbenega upravljanja

Sindikalna podružnica ljubljanskih kliničnih bolnišnic šteje 2000 članov in je tako ena največjih podružnic zdravstvenih sindikatov Slovenije. Na letnem obnem zboru, ki ga je imela podružnica v sredo zvečer, sta prišli najbolj do izraza dve zadevi: skrb za človeka in kritike glede na nedeljavnost organov družbenega upravljanja na nekaterih kliničnih in na premajhno uveljavljanje sindikata v teh organih.

Stanovanjsko vprašanje je največja raka-rana, ki je vse po osvoboditvi hudo tare uslužbenec kliničnih bolnišnic, predvsem pa srednji in nižji zdravstveni kader. Dejstvo je, da namreč, da živi 500 uslužbenec kliničnih (z družinami vred skupaj 1500 ljudi), v skrajno slabih stanovanjskih razmerah; mnogi izmed njih v kletih, podstrešjih in tudi na pisalnih mizah ter v sobah dežurnih zdravnikov. Upanje, da bo vsaj nekoliko ublažila to akutno stanovanjsko stisko stanovanjska uprava, je splahnelo, ko je ta vrnila vse prošnje za

motivacijo, da mora za stanovanja svojih uslužbenec skrbeti ustanova, v kateri ti delajo. Ljubljanske klinične bolnišnice pa niso gospodarsko podjetje. Fluktuacija zdravstvenih delavcev, ki so nam toliko potrebni, je bila zaradi slabih stanovanjskih razmer vedno večja. Sprito tega se je moral upravni odbor sindikalne podružnice skupaj z upravo klinične resno spoprijeti s tem težkim vprašanjem. Trud ni bil zaman. Upravo zahteve in prikaz dejanskega stanja so pripomogli, da se je letos zadeva premaknila iz mrtve točke. Dvanajst let po osvoboditvi je sindikatu uspelo, da bo prihodnje leto za najbolj kritične primere zgrajeno 22 stanovanj. Ta je gradil zavod za stanovanjsko izgradnjo. Kot poglavitni kupni pogodbeni je za izgradnjo prispeval izvršni svet 10 milijonov. Dvaindvajset stanovanj je sprito silnih potreb res skromen uspeh, toda uspeh je le.

Na obnem zboru so prisotni zahtevali, da se treba še vna-

prej vložiti vse sile za nadaljnjo rešitev stanovanjskih razmer kliničnih uslužbenec. To svojo odločno zahtevo so utemeljevali z upravičenim dejstvom, da prispevajo klinične znatna sredstva v stanovanjski fond in da je dokaj težko prizadetu zdravstvenemu kadru pokazati vesel obraz in odprto srce bolnikom.

Kot je bilo že omenjeno, to na obnem zboru mnogo govorili tudi o delu organov družbenega upravljanja v kliničnih bolnišnicah. Ugotovili so, da upravni odbori posameznih kliničnih sicer obstajajo, toda le na papirju.

Ljubljanske bolnišnice imajo poleg osrednjega upravnega odbora tudi upravne odbore posameznih kliničnih. V vseh teh odborih je 135 članov, ki jih je imenoval svet za zdravstvo LRS na predlog posameznih uprav. Pravilno voljeni člani teh organov upravljanja so le notranji člani, ki so jih izvolili na sestankih ali skupščinah sindikata. Na obnem zboru so bili mnenja, da bi bilo prav, če bi tiste članke upravnega odbora, ki so izven kliničnih bolnišnic, volili na skupščinah drugih organizacij, kot na primer SZDL, zavodov za socialno zavarovanje itd. To bi prav gotovo omogočilo boljše delo organov upravljanja na kliničnih, povečala pa bi bila tudi družbeno kontrolo nad uspehi in celotnim delom v bolnišnicah.

Letošnji obni zbor sindikalne podružnice kliničnih bolnišnic je bil zelo ploden. Dal je številne koristne predloge, ki bodo novozvoljenemu odboru v mnogem delu pomagali pri njegovem delu. Zal, da ni obnem zboru prisostvoval nihče od predstavnikov osrednjega upravnega odbora, ker bi slišal marsikaj koristnega za izboljšanje dela organov družbenega upravljanja največje zdravstvene organizacije v Sloveniji. E. K.

PREŠERNOVE KNJIGE GREDO NA POT

Te dni je Prešernova družba začela razpošiljati svojim naročnikom po Sloveniji knjižno zbirko za leto 1958. V ekspeditu v Štepanji vasi so pripravljene grmade knjig — 70.000 izvodov zbirke, ki so jih začeli razpošiljati naročnikom in bralcem. Le-ti jih željno pričakujejo, saj so pred njimi dolgi zimski večeri, v katerih spet pripoveduje o majhnih ljudeh, ki iščejo svoj prostor na soncu. Druge knjige je povest Ivana Bratka »Temelj človeka« — povest o ljubljani med okupacijo, o njenem osvobodilnem gibanju in o boju proti izdajalcem. Namesto napovedane tretje knjige Jacka Londona »Pred Adamom«, je založila Prešernova družba topot Branka Copicja »Doživljanje Nikoline Bursaća«. Delo je doživelo že v izvirniku velik uspeh in se uvršča med najboljše, kar je bilo pri nas napisanega iz teh velikih dni v

in ne bo treba čakati, da bi jih avtorji končali. Letošnja knjižna zbirka Prešernove družbe obsega poleg Koledarja 1958 še štiri redne in dve dodatni knjigi »Človek in zdravje« ter »Jedilnik za vsak dan«, prva je za doplačilo 50 din, druga pa 130 din. V redno zbirko spada povest Miška Kranjca »Mesečni nad dolino«, v kateri spet pripoveduje o majhnih ljudeh, ki iščejo svoj prostor na soncu. Druge knjige je povest Ivana Bratka »Temelj človeka« — povest o ljubljani med okupacijo, o njenem osvobodilnem gibanju in o boju proti izdajalcem. Namesto napovedane tretje knjige Jacka Londona »Pred Adamom«, je založila Prešernova družba topot Branka Copicja »Doživljanje Nikoline Bursaća«. Delo je doživelo že v izvirniku velik uspeh in se uvršča med najboljše, kar je bilo pri nas napisanega iz teh velikih dni v

NOB. »Pogled v vesoljstvo« dr. Franca Dominika je četrta knjiga letošnje zbirke.

S to knjižno zbirko je tako zaključeno peto leto delovanja Prešernove družbe, ki si je v tem času že široko odprla pot med slovenske bralce. V tem času je razposlala že blizu dva milijona zbir, izdala pa razen vsakoletnih koledarjev še 27 knjig. Težišče njenega dela je na poverljivih družbah, ki jih ima po vseh krajih Slovenije in so v teh letih izpolnile veliko nalogo zbiranja naročnikov. Okrog 1500 stalnih poverljivcev je opravilo požrtvovalno delo, saj so morali zbirati naročnike od hiše do hiše. Med temi so naštevati najboljše prosvetni delavci, ki jih je okrog 900, manjši pa je odziv za to delo med sindikalnimi podružnicami, med katerimi jih je komaj okrog 400 prevzelo poverljivost posle, delo, da bi približali dobro in ceneno knjigo delovnemu človeku. Komaj 400, kar je zelo skopa sedmina vseh sindikalnih podružnic v Sloveniji, ki obstojajo. Le-te so razpečale 21.000 zbir, vsi ostali poverljivci pa okrog 44.000. Zanimanje za knjige je med našimi delovnimi ljudmi veliko. Za primer naj navedemo mariborsko MTT, kjer so člani delovnega kolektiva lani kupili za poudarjen milijon dinarjev raznih knjig. Zato bi bila nekako dolžnost sindikalnih podružnic, da pomagajo širiti dobro knjigo med svojimi člani, med drugim tudi knjige Prešernove družbe, ki ne predstavljajo pomembnejšega izdatka.

Knjižni program Prešernove družbe za prihodnje leto obsega poleg Koledarja 1958 Ivana Ribiča povest »Sine«, Honorée de Balzac delo »El Verdugo«, Toneta Seliskarja »Veliko gala predstava« — mladinsko povest ter poljudno-znanstveno knjigo »Kruh«. Vse to bodo dobili naročniki za članarino 320 dinarjev, za doplačilo 150 dinarjev pa še knjigo »Lepo vedenje« ali knjigo »Lepo Ogrina knjigo »Moj vrh«. Knjige lahko dobe naročniki tudi vezane v polpatno in tiskano na boljšem papirju za doplačilo 100 din pri vsaki knjigi.

Trg s kmetijskimi pridelki

Ta teden se cene kmetijskih pridelkov na naših trgih niso bistveno spremenile, razen za nekatera živila, kjer so se rahlo povečale. Tako je na Goriskem posušeno zelje, ki se je precej zmanjšalo, s tem pa so se povečale cene, predvsem za cveteto in spinar. Tudi rdečega radika je bilo manj na prodaj, cene pa so bile precej visoke. Na goriskem trgu so se pojavile tudi pomaranče iz uvoza po 60 din/kg, vendar grobo zaradi visoke cene slane v urinu. Na koprskem trgu se je rahlo povečala cena za jabolka, kakor tudi le-teh pa je razmeroma slaba. Na celjskem trgu se je povečala cena za jabolke, ki jih je zaradi dovolj za kritje potreb, cena zanje pa je ostala nespremenjena. V Sostanj, Rogaski Slatini in v Zalcu so bile odprte tudi pavšalne trgovine s sadjem in zelenjavo, s čimer se je znatno zboljšala preskrba s sadjem in zelenjavo v treh krajih. Cene za ostala živila so v glavnem ostale kakor v našem zadnjem poročilu. Iz Novega mesta nam sporočajo, da so cene mlačnih prašičev še nadalje visoke. Šest do desetdesetstotinski prašiči, ko napredajo po 3.500 din, tri do šestdesetstotinski pa po 16.000 din.

Okraj Cena pri KZ Cena na drobno debelo

KROMPIR:			
Maribor	8,50	12	10
Celje	9,50	13	19
Trbovlje	10,50	14	11
Koper	10,50	15—20	14
Nova Gorica	11	14	12

FIZOL:			
Maribor	60	78	65
Celje visok-sortiran	55—65	68—80	60—70
Trbovlje	40	50	45
Koper	55	70	65
Nova Gorica	65—75	80—110	70—80
Novo mesto	75	80	
	60—65		

ZELJE:			
Maribor	8	10	9
Celje	9	12	10
Trbovlje	6	10	8
Koper	15—20	20—25	
Nova Gorica	8	14	13

CEBULA:			
Maribor	55	70	65
Celje (makedska)	40	50	38
Trbovlje	40	60	45
Koper	33	40—50	
Nova Gorica	44		50

CESEN:			
Maribor	120	160	

CVEČACA:			
Koper	22—25	35	
Nova Gorica	28	40	35

JABOLKA:			
Maribor	70	85—90	75
Celje	55	80	65
Trbovlje	53	80	70
Koper	55	90—120	
Nova Gorica	65	70	60
Novo mesto	55	65	

GOVEDO III. KLASA:			
Maribor	100	180—210	
Celje	118	250	
Trbovlje	100	250	
Koper	105	260	
Nova Gorica	113	240—290	
Novo mesto	90	240—260	

TELETA:			
Maribor	180—195	320	
Celje	180	310	
Trbovlje	180	320	
Koper	205	360	
Nova Gorica	215	360—340	
Novo mesto	200	320	

PRASICI:			
Maribor	210—220	380—420	
Celje	210	380	
Trbovlje	210	360	
Koper	190—200	360	
Nova Gorica	215	360	
Novo mesto	220	360	

JAJCA:			
Maribor	22	21—25	
Celje	21	22	22
Trbovlje	23	26	
Koper	24	26—28	
Nova Gorica	25	28	
Novo mesto	18	23	

MLEKO:			
Celje	23.30	35	35
Trbovlje	32	36	
Koper	23	32	
Nova Gorica	22	31.50	

SUHE GOBE:			
Celje	1.400	1.800	1.600

Ekonomski zbornik

Pred letom je izšel prvi letnik Slovenskega ekonomskega zbornika in že je pred nami II. letnik. Ki ga je izdala Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani. Izšel je kot tretja številka Ekonomskega zbornika za leto 1957. Zbornik obsega 256 strani, na katerih se nam razen nekaterih lankoletnih predstavljajo novi avtorji — sami delavci Ekonomske fakultete. Vsebinska zbirka je za ekonomista prav zanimiva, tako za teoretičnega kot za praktičnega, a nekatere prispevke bodo radi prebrali tudi drugi, ki jih zanimajo gospodarski problemi. Tako sodim, da bodo razprave o plačilni bilanci izpod peresa Draga Polončnika, ki je tudi najobsežnejši prispevek zbornika, prebrali mnogi.

V uvodnem članku razpravlja Mara Bašter o marksističnem konceptu računanja narodnega dohodka ter analizira obnem tovrstne jugoslovanske metode. Dr. Jože Boncelj prikazuje probleme in metode zagotovitve gospodarske varnosti, ki jo uresničujemo s sistemom zavarovanja. Potreba po gospodarski varnosti izhaja iz nevarnosti za škodo, a za zdrav gospodarski razvoj je potrebna gospodarska varnost. Inz. Metod Dular prikazuje primer analitične kalkulacije iz tekstilne stroke. Analitična kalkulacija je potrebna za ekonomske analize podjetij.

Tre Ljutina — Brnčič je prispevalec sestavek o vplivu družbeno-političnega in ekonomskega razvoja na sobodno rušino.

Dr. Heli Bogdanovič o pravi v prehodnem razdobju ter svetlobo na razpravi o pojmovanju v pravi teoriji ter njihovo aplikacijo v zvezi z dejstvi, ki jih pravne zagotovitve oz. prakse.

Franjo Perić razlaga, kakšna mora biti amortizacijska politika in poudarja, da je treba povzročiti naše neurejene razmere glede tega in zagotoviti reproduciranje procesa proizvodnje družbeno potrebni obliki.

Drago Potoknik razpravlja v članku o plačilni bilanci najprej o pojmu, tipih in shemah plačilne bilance, nato pa podrobno analizira jugoslovansko plačilno bilanco v vseh njenih sestavnih delih. Avtor je zbral obsežno statistično gradivo iz domačih in ino-

zemskih publikacij (predvsem OZN), priredil 38 tabel, tako da je svoje trditve trdno potrdil.

O naravnem pojmovanju potrjuje v teoretični ekonomiji govoril Ivan Turk. S svojim prispevkom je skušal razčistiti različna gledanja, da bi bilo delo v aplikativni ekonomiji jasnejše in preciznejše.

Dr. Alojzij Vadnal z matematično metodo analizira vprašanja lokacije zbiralnih promernih žil. Kot zaključni članek je objavljen prispevek dr. Dolžeta Vogelnika o družbenem profilu študenta Ekonomske fakultete v Ljubljani in njegovih študijskih uspehih v razdobju 1946—1956. Statistično so obdelani številni podatki o vstopu, strukturi, uspehih in njihovih študijskih uspehih. Analiza daje zanimiv vpogled v sociološko-prosvetno problematiko, posebno vrednost pa ji daje tudi popolnost zajetja pojave. T. H.

Občni zbor jugoslovanskih lovcev

Danes bodo imeli jugoslovanski lovci v Beogradu letni obni zbor svoje organizacije, na katerem bodo obravnavali tudi perspektivni načrt za razvoj lova v prihodnjih petih letih. Po osvoboditvi je lovstvo v Jugoslaviji doživelo velik razmah. Trenutno je v Jugoslaviji 2.618 lovskih društev (družin) s skupno 103.354 lovci. Te številke kažejo, da je ta sport postal dostopen širokemu krogu delovnih ljudi. To dejstvo je gotovo zelo pomembno, vendar je treba poudariti, da je lovstvo doživelo istočasno tudi kakovostni razvoj. Lovstvo namreč pri nas še dolgo ni več samo sport, ampak tudi pomembna gospodarska panoga.

S smotno gojitvijo divjadi smo v preteklih osmih letih dosegli samo v Sloveniji povečanje stotila gamsov za 90 odstotkov, srnjadi za 114 odstotkov, jelenjadi za 148 odstotkov, zajcev za 116 odstotkov, fazanov za 593 odstotke in jerebice za 179 odstotkov. Istočasno je bilo odstreljenih 1.820 gamsov, 20.523 srnjadi, 626 jelenjadi, 221.156 zajcev, 21.834 fazanov, 11.808 jerebice, 3.004 divjih prašičev in 35.359 lisic (lisice je za 2.293 manj kot leta 1949).

Perspektivni razvoj lova do leta 1960 načrtuje naslednje divjadi, kjer so za to pogoj. V prihodnjih letih bodo po vsej Jugoslaviji ocenili zmogljivost lovskih zemljišč ter določili, katero divjad gojiti v posameznih sektorjih, ali divjad nizkega ali divjad visokega lova. Koder je sedanjost stotilež izpod 50 odstotkov zmogljivosti, bo treba doseči 50-odstotni stotilež, kjer je 50-odstotni stotilež pa doseči stotilež 80 odstotkov zmogljivosti lovskih zemljišč. Načrtno bodo naseljevali predvsem pernat divjad (fazane, jerebice in skalne jerebe), ker se ta hrani pretežno z mrčmasom in je kmetijstvu močno koristna. Nadalje bodo naseljevali:

gamske in jelene, predvsem v jugovzhodnih predelih Jugoslavije. V ta namen bodo osnovali lovska kosišča (rezervate) v okviru republiških in okrajnih lovskih zvez. Glavna skrb bo posvečena kakovosti gojitve; vsi manjvredno in izrojeno divjad bodo sprosti odstrelili, hkrati pa se nadalje uničevali volkove, lisice in druge roparke. Določeno je tudi nadaljnje urejanje lovišč (koče, krmilna, voliere, solnice, visoke preže in lovske steze). Na ta način bodo v naši državi proizvedle velike količine v tujni zelo cenjene divjadi in krzna. hkrati pa se bo povečala turistična zanimivost naše domovine.

Z doseglo gojitvenih smotrov bo lovstvo odigralo veliko gospodarsko poslanstvo. Vendar je nujno treba vskladiti razvoj lova z razvojem kmetijstva in gozdarstva ter obratno; določiti razmerja med lovom in kmetijstvom ter tako preprečiti, da bi se z enostranskim razvojem počenjala škoda katerikoli od prizadetih panog gospodarstva.

Ob sprejetju zakona o zasebni zdravniški praksi

Ze smo enkrat pojasnili (Problemi naše mladje zdravniške generacije. Naši razgledi. 8. dec. 1956, str. 547), da naša kritika javne zdravstvene službe ne velja onim, ki jo upravljajo, najmanj na sistemu ljudske oblasti, ki je omogočil njen neslučen materialen razmah. Še več: prav sistem ljudske oblasti in demokracije je tisti, ki bo razkril in odpravil vsa notranja nasprotja in protislovja naše javne zdravstvene službe, ki so svojih organizacijskih oblik podobna enakim službam v kapitalističnih družbenih sistemih in tudi v Sovjetski zvezi. Pri vsej problematiki gre za neke zastarele oblike v organizaciji javne zdravstvene službe. Ki jih vzdržujemo predvsem zdravstveni delavci, ki na nikakor več ne ustrezajo potrebam, zahtevam in miselnosti naše javnosti. Če smo se lotili te nevarne probleme, potem nismo to storili samo iz poklicnih nagibov, temveč tudi kot potencialni kandidati za — bolnika v javni zdravstveni službi. Nedavno je bil pri nas sprejet zakon o zasebni zdravniški praksi. To namreč je to velik

Uredništvu

Rezervirano - zasedeno!

V ljubljanski Drami že nekaj časa uprizorjajo »Dnevnik Ane Franke«. Tudi v gospodinjstvi šoli na Mali Loki smo se dekleta dogovorile, da si bomo ogledale to odsko delo, poleg tega pa še nekaj ljubljanskih zanimivosti. Sprva je šlo vse v redu, a kmalu se nam je skalo veselje.

Direkcija Drame nam je obljubila rezervacijo sedežev. Navdušeno smo začele zbirati denar, toda dva dni pred pred-

stavo so nam sporočili, da so vstopnice razprodane. Torej prostora ni več! Vsi naši lepi načrti so se podli ob eni sami besedi — zasedeno!

Se isti dan pa je prinesel časopis vest, da so vstopnice že v prodaji. Kako je torej s tem? Prostor je še, a me ga ne dobimo. Prav bi bilo, da direktorja Drame pojasni, kje je vzrok za tako ravnanje.

Gojenje kmetijskogospodinske šole Mala Loka.

»tem našim bolnikom kaj bo- kaj? Menimo, da ne. Vsaj ne neposredno. Preprosto zato, ker bodo sedaj še tisti, ki so si z denarjem zagotovili preprostejšo pot do ozdravitve, primorani hoditi po predpisani poti, ki pa je kot smo že pisali v mnogih člankih, trnjeva. Prav pa je, da ni izjem. Zato upamo, ko ne bo več izjem, da bo javno mnenje toliko bolj pritisnilo in terjalo ustreznih reform v javni zdravstveni službi. In v toliko je novi zakon pomemben in koristen, predvsem — posredno.

Ko kritiziramo javno zdravstveno službo in zagovarjamo nujnost reformiranja, bi pa bilo zaželeno, da slišimo kaj več konstruktivnih predlogov. Z vsakodnevnimi pritožbami naših pacientov, napisanih v pritožnih knjigah ali ustnimi, si ne moremo kdovekak pomagati. Dobro bi bilo, da bi nam pomagali dnevni tisk z vsemi razpoložljivimi oblikami, zbrati čim več mnenj in pogledov. Saj smo na koncu koncev vsi potencialni kandidati za javno zdravstveno službo v tpni obliki.

Ce prihajamo v javnost danes z nekimi predlogi, ki bi jih bilo potrebno upoštevati pri prenosni naše javne zdravstvene službe, potem si nikakor ne domišljamo, da smo odkrili smodnik. Gre namreč za neke oblike, ki jih je odkrivala (horribile dictu) privatna zdravstvena služba — zlasti v ZDA — jih razvijala in utrđila. Eliminirati iz njih načelo pridobitno-

sti, diskriminacije in še marsikaj, bi pomenilo, postaviti jo na domača tla. Kajti po svojem bistvu je privatna zdravstvena služba po svojem zgodovinskem razvoju mlajša, razvitejša in naprednejša, kot okorela državna javna zdravstvena služba v kapitalistični družbeni formaciji. Potemtakem ne bi smeli v prilikah ter pogojih socialističnega prehoda krepiti oblik državne zdravstvene službe, ker bi bil to korak nazaj. Nasprotno, uvajati in nadalje razvijati bi morali predvsem oblike privatne zdravstvene službe v javni zdravstveni službi. Mi žal vidimo v privatni zdravstveni službi preveč tiste elemente, ki so jo diskreditirali, namreč komercialni princip, opravljanje kurativne službe, izogibanje statistični evidenci, večjih tudi nestrokovnost ipd. To je vse res in tudi mi tega ne zagovarjamo. Trdimo pa, da je imela in da ima še danes po svetu, privatna zdravstvena služba zelo izkušene in dobre organizacijske prirojeme, ki jih ne gre zanikati, ker so koristne za pacienta in strokovni razvoj samega zdravstva. Ti prirojeme so tako pomembni, da je celo pri nas maloštevilna in okrnjena privatna praksa mnogo bolj popularna in iskana, kot pa javna zdravstvena služba, ki je neprimerno bolj razvita v materialnem in strokovnem oziru. Zato smo prepričani, da le ne moremo in ne smemo mimo nekaterih pozitivnih elementov privatne

prakse. Če že želimo resnično odpraviti privatne ordinacije, ki niso v skladu s socialističnimi principi, potem se moramo ravnati po starem pravilu: nasprotnika tolčeš nalaže z njegovim lastnim orožjem.

Da ne bi več izrabljali potrebnosti bralca, naj nam bo dovoljeno naštet nekaj predlogov in načel, ki bi jih po našem skromnem mnenju morali upoštevati tudi v javni zdravstveni službi.

Katero bi moralo biti poglavito načelo, ki bi ga morala zagotoviti družba vsakemu zdravniku v javni službi? Vsak, ki bi ne strogih izvitih dosegel stopnjo in naziv zdravnik, bi moral imeti na voljo sredstva za izvrševanje svojega poklica.

Po tem načelu bi bila družba dolžna vsakemu zdravniku zagotoviti ordinacijo, v kateri bi delal vsak dan 1.—2. uri. To ne pomeni, da bi morali imeti v Sloveniji 1250 ordinacijskih prostorov, kolikor imamo že zdravnikov, ampak bi koristilo 6—12 zdravnikov en in isti ordinacijski prostor v teku dneva, kot je to primer v ZDA. V Veliki Britaniji in tudi ponekod že pri nas. Tako bi lahko čez noč dobili v Sloveniji 1000 zdravniških ordinacij (če izvažamo od ordinacijskega dela zdravnikove teoretike). Omogočen bi bil na mah nov in pri nas tako potreben svoboden izbor zdravnikov.

(Se nadaljuje)

TOVARNA KLOBUKOV »SEŠIR« SKOFJA LOKA

razpisuje mesto

KOMERCIALNEGA VODJE

POGOJI: ekonomska fakulteta ali srednja ekonomska šola z večletno prakso v komerc. službi.

Kandidat mora izpolnjevati ali pa vsaj v bližnji prihodnosti izpolniti pogoje, ki so potrebni za vpis kadra v register Zvezne zunanje trgovinske zbornice.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno v teku enega leta. — Nastop službe takoj.

Prošnje pošljite na naslov Tovarne klobukov »SEŠIR«, SKOFJA LOKA. 7296-R

Pomen pitanja goveje živine

Letos smo v Sloveniji začeli s pitanjem goveje živine, svinj in perutnine za izvoz. Pobuda za to akcijo je dala Zadruga poslovalna zveza Slovenije po predhodni podrobni razčlembi posebnih strokovnih komisij. Ta komisija je ugotovila, da je proizvodnja klanje živine izredno slaba in neorganizirana. Zato je bilo domače tržišče slabo oskrbovano, izvažali pa smo kakovostno slabšo, suho živino, ki so jo tuji kupci v Avstriji in Italiji spili ter tako prodali za malo denarja. To pa je imelo še to slabost, da smo bili na zunanjem tržišču konkurenčno nesposobni in da nismo bili v stanju zaključevati terminskih dobav. Negospodarske cene so povzročale vsesplošno klanje te-

Prekmurje in industrijska predelava krompirja

V občini Beltinci v Pomurju imajo velike količine krompirja, ki jih zadruga in zasebni proizvajalci ne morejo vnovčiti. Letos so beltinski kmetje in zadruga tekomovale v večjih hektarskih donosih pri predelovanju krompirja. Več kmetov bo dobilo denarne nagrade, vendar jim bo pridela krompir ostal v kleti. Tukaj se pojavlja nasprotje, ki bi lahko v bodoče ogrozilo ves sistem zveznega kmetijskega tekomovanja, prav posebej pri predelovanju krompirja. Zato v Beltinci razmišljajo o možnosti gradnje tovarne, ki bi predelovala krompir za celotno Pomurje.

V občini Beltinci razpolagajo samo letos s 1000 vagoni tržnih presežkov krompirja. Prav tako ima najbližja okolica najdaljših 1500 vagonov presežkov. Teh 2500 vagonov krompirja pa bi zadostovalo za enoletno obratovanje precejšnje tovarne. Zdruga neposredne bližine krompirja bi odpadli vsi prevozniki stroški, ker bi kmetje sami pripeljali krompir v tovarno. Tovarna bi potrebovala skladišča za zaloge osnovnih surovin največ za deset dni, t. j. za okrog 70 vagonov. Tako bi veliko prihranili na skladiščnem prostoru, obratnih sredstvih in zlasti še na katu. Če bi tovarno zgradili na primer nekje v bližini Ljubljane, bi samo prevoz 2500 vagonov krompirja iz Pomurja stal v desetih letih toliko kot sama

let v starosti od 3 do 4 tednov, pa smo pri tem izgubili ne samo ogromne količine v tujni najbolje plačane mesa, marveč je to povzročilo, da se je osnovni stalež živine precej zmanjšal. Pitanje živine pa odkriva velike rezerve, ki jih je mogoče donosno izrabiti v razmeroma kratkem času.

Zadržali se bomo predvsem pri pitanju goveje živine. V Sloveniji imamo za to najugodnejše pogoje: živino (sivorjavo in simentalna pasma) hlevske zmogljivosti, krmo (viške krompirja in Tovarno močnih krmil) in precejšnje izkušnje. To izpčuje tudi številni sklenjeni pogodbi za pitanje v letu 1958, ki znaša okrog 22.000, kar je precej več kot v Hrvaški, ki pa

S pitanjem živine se bodo bavila državna kmetijska posvetila in kmetijske zadruga v kooperacijah z zasebnimi proizvajalci. Tozadevni kooperaciji bo več vrst; ponekod ima živino kmet, krmijo pa bo dala zadruga, drugod ima krmijo kmet, pa bo živino oskrbel zadruga, končno pa bo lahko živino in krmo dala zadruga, kmet bo prispeval le delo.

V letošnjem letu, ki pomeni pitanju šele začetek, je bilo pogodbeno pitano 4.897 govedi. Od tega je bilo izvoženih okrog 3.500 govedi, ostalo pa bo izvoženo do konca leta. Izvozne omejitve, ki so zadele tudi to živino, podražujejo stroške pitanja, kar zmanjšuje interes proizvajalcev. V bodoče bomo izvažali samo pitano živino; kolikor večja bo vzreja, toliko večji bo izvoz. To pa bo okrog 15% tržnih presežkov mesa, tako da bo domače tržišče dovolj založeno z mesom drugorazrednih klanjih živali. S tem pa bomo uredili naš izvoz; z manjšim številom izvoženih živali bomo dosegli večjo količino v kilogramih, razen tega pa bomo z boljšo prodajo dosegli večji devizni učinek. Nadajanje bomo z organiziranjem pitanja živine naš izvoz izločili od notranjega tržišča, s čimer bo odpravljen pritisk izvoznikov na sejmje ter zviševanje cen klanjih živali za domačo potrošnjo, kar povzroča spet zviševanje cen mesa. Razlike med odkupnimi cenami prvorazredne pitane živine in ostale živine pa

morajo biti precejšnje, ker je samo tako mogoče dosegati gospodarno povečanje proizvodnje mesa, s tem pa tudi njegova pocenitev. Takšne cene pa omogočajo gospodarnostno uporabo drugih kmetijskih presežkov (zlasti krompirja) ter obstoj in razvoj tovarne močnih krmil. S pitanjem pa bomo tudi vzgojili kadre, ki bodo sposobni voditi moderno živinorejsko proizvodnjo. Ta proizvodnja se mora povečati tako kakovostno kot količinsko, kar bo postalo zlasti nujno z dograditvijo mesne predelovalne industrije v Zalogu. Pitanje živine pa vodi v množično razvijanje preprostih oblik kooperacij, ki vključujejo zasebne proizvajalce in naš zadrugi sistem ter utrjujejo povezavo na zadrugi osnovi.

Pitanje živine je tista panoga v našem kmetijstvu, ki omogoča v razmeroma kratkem času velike gospodarske uspehe. Presežke tako pridobljenih sredstev pa bo mogoče uporabiti za razvijanje drugih kmetijskih panog, kjer so potrebna dolgoročna investicije, predvsem pa v sadjarstvu in vinogradništvu. Zategadelj je akcija pitanja živine ena izmed osnov za razvoj našega kmetijstva in za konsolidacijo našega gospodarstva. S. F.

Pri govedi sivorjave pasme je s pitanjem mogoče doseči najboljše uspehe. — Slika je posneta na drž. posvetu v Vrbju

Mladini pošolsko izobraževanje

Na Goriškem so odprli kmetijsko-gospodarske šole

Na konferenci referentov za šolstvo vseh goriških občin, ki jo je te dni sklical okrajni svet za šolstvo, so obravnavali zelo važno vprašanje, in sicer problem izobraževanja vseh mladine s končano osnovno šolo in organizacije gospodarskih kmetijskih šol za mlade fante in dekleta. Razprava je bila stvarna in živa. Pokazalo se je, da so se občine potrudile v mejah možnosti in razpoložljivih finančnih sredstev in kadra kakor tudi pripravljenosti mladine za izpopolnjevanje svojega znanja organizirati čimveč šol za mladino. Le Komen so grajali.

Ugotovili so, da se je doseženi učni program za te šole dejansko že preživel, saj ne vsebuje nič predmeta o mehanizaciji kmetijstva in je prenatrpan s splošnimi predmeti, ki so sicer koristni, vendar za mladino niso privlačni, ker se je to že učila v osnovni šoli oziroma osemlečki. Pač pa si mladina želi čimveč strokovnega in praktičnega pouka o naravnih sodobnega kmetovanja.

Tako so poročali šolski referenti, da so samoiniciativno v vseh občinah prilagodili te programe krajevnim razmeram in vrsti pridelave. Tako imajo v Brdih in na Vipavskem več strokovnega pouka v vinogradništvu in sadjarstvu, v hribovskih vaseh več o živinoreji, v nižinskih predelih pa o vrtnarstvu in poljedelstvu i. t. d. Splošne predmete pa so skrčili na najnujnejše.

V idrijski občini so bili najbolj prizadevni, ko so organizirali take šole v Črnuem vrhu, Dolah, Ledinah in Otaležu. Kobaridci pa so odprli šolo v Drenčnici in na Livku, kjer so stari obljubili, da bodo njihovi sinovi in hčere redno obiskovali pouk.

V Vipavi na primer so imeli težave pri pridobivanju mladine za ta pouk. Tudi agitacija mladinske organizacije kljub prizadevnosti ni bila dovolj plodna in prepričljiva. Zalego je, ko so organizatorji šole obiskali stariše in jih povabili na sestanke, kjer so jim obrazložili koristnost gospodarsko-kmetijske nadaljevalne šole. Le tako je bil led prebit in prišlo se je kar 45 mladincev in mladink. Prihodnje leto pa nameravajo odpreti prvi letnik take šole v Podnanosu, medtem ko bi bil drugi letnik v Vipavi. V Breznici na spodnjem Vipavskem bodo že letos imeli drugi letnik. V Prvačini pa prvi. Organizira ju občina Šempeter. V Novi Gorici pa misli občina te dni odpreti šolo v Šempasu. V Gragarju pa naj bi nadaljevali z drugim letnikom gospodarsko-kmetijske šole, ker se je lani prijavilo samo en fant za obisk kmetijske gospodarske šole. Zaradi večine deklet so morali organizirati temu primerno pošolsko izobrazbo. V Brdih bodo imeli tako šolo v Dobrovem in Kolskem, saj je poskrbljeno tudi za učno osebo.

Na Bovškem bo kot kaže taka šola na Zagl za vasko in okoliško mladino. Edino v Cerknem in Komnu nič ne kaže, da bi imeli letos tako izobraževanje. V Cerknem je pripravljenost in

FERROTRADEx, podjetje za izvoz in uvoz kovinskih izdelkov Maribor — poštini predal 148 listov vodilnega kataloga sektorja, kovinske stroje. V postev pridejo samo osebe, ki odgovarjajo členu 3. Pravilnika o strokovnih kvalifikacijah vodilnih uslužbencev, ki opravljajo zunanje trgovske posle (Uradni list FLRJ št. 39/54/503). Ponudbe pošljite na: Ferrotek, naslov.

dobra volja, pa nimajo drugih pogojev in učiteljev. V Komnu zaradi malomarnosti občine in občinskega sveta za šolstvo ne bo niti ene šole. Ker jim lani ni uspelo, so letos vrgli puško v koruzo in niso določili niti sredstev za to, čeprav jim je bila Okrajna zadruga zveza Gorica pripravljena dati strokovno osebo. To vrzel mislijo nekako zamašiti z organiziranjem strokovnih predavanj v okviru ljudske univerze, vendar take oblike niso priporočljive za mladino, če bi jih priporočali za ostalo prebivalstvo.

—jp

—jp

Uprava tekstilne tovarne

»MOTVOZ IN PLATNO« Grosuplje

razpisuje delovna mesta:

STENODAKTILOGRAFA - KORESPONDENTA

z znanjem nemškega in po možnosti angleškega ali italijanskega jezika, in

OBRAČUNOVODJO MEZD

Pogoji: za stenodaktilografa-korespondenta polna srednja ali vsaj nižja srednja šola in nekajletna praksa, za obračunovodjo mezd srednja ekonomska ali druga ustrezna šola z nekajletno prakso. - Nastop službe je možen takoj.

Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja najkasneje do 23. decembra 1957.

7321-R

ŠENTJANŠKI ZADRUŽNIKI UVAJAJO DONOSNE KULTURE

Zadrugniki se zanimajo za črni ribez in hmelj

Upravnika Kmetijske zadruge Šentjanž Majcena sem našel v pisarni. Ker je imel ravno v rokavi načrt za naslednjo leto, je začel govoriti o tem, da se zadruga že dle časa zanima za sodeben nasad jagodičevja, sem že vedel, nisem pa slutil, da je stvar že tako blizu uresničitve. Ko bodo spet ozelenela polja okrog Šentjanža, se bodo pridno lotili urejanja nasada ribeza, ki bo že čez nekaj let dajal večji dohodek kot katera koli druga rastlina. Zaenkrat pa raso jagodičevje samo na dveh hektarjih površine. Za tak kratek, kot je Šentjanž, ne pomeni mnogo, toda pričakovati je, da bodo zglede zadruge sledili tudi kmetje in si tako izboljšali svoje življenjske pogoje.

Kmetje iz Šentjanža in okolice se zanimajo tudi za hmelj, ki je pred dobrimi 25 leti že rasel tod okoli. Pravijo, da je bila kakovost pridelka odlična, le primitivno sušenje mu je zmanjšalo ceno. Ko pa je v času hude gospodarske krize, ki je — kakor ostali svet — zajela tudi gospodarstvo tega majhnega kraja, padla cena hmelja neverjetno nizko, so ga kmetje začeli opustiti, dokler ga niso povsem izkoreninili iz zemlje in se spet lotili kmetovanja po starem. Na hmelj so kmalu pozabili in šele sedaj, ko se naspolno veliko govori o uvojanju najbolj donosnih kultur, so spet občeli razgovori o njem.

Zivinoreja prej ni bila kdove kako razvita, odkar pa je zadruga

ga začela posvečati, večjo pozornost odkupu mleka, se je precej izboljšala. Zivinoreja sedaj raje redijo teleta in jim je sploh več do tega, da imajo v hlevu čim več plemenitih krav. Zadruga odkupi vsak mesec okrog 16 tisoč litrov mleka. Za začetek je to že kar precej, pozneje pa ga bo prav gotovo odkupila še več.

Ko sva se tako razgovarjala z upravnikom o tem in onem, je prišla v pisarno stara ženska in se zanimala zaradi pogodbenega pitanja prašičev. Tako sem zvedel, da je zadruga sklenila že več pogodb z zadrugniki in jih bo v prihodnje — kakor kaže — še več, kar se proizvajalci za to obliko sodelovanja z zadrugo zelo zanimajo.

Z upravnikom sva se pomenjevala še o bodočem nasadu višenj, o delu pospeševalnih odsekov in se nato zaustavila pred vprašanjem, ali ne bi kazalo zaposliti agronoma ali kmetijskega tehnika, ki bi imel — sprito razgibane kmetijske dejavnosti zadruge — dela čez glavo. Tovariš Majcena — mimogrede bodi povedano, da je najmlajši upravnik zadruge v trboveljskem okraju — mi je dejal, da o tem že resno razmišlja. Na koncu pa mi je odgovoril še na vprašanje o trgovini, o kateri je dejal, da bi moral biti pri zadruzi vsaj še leto dni. To je utemeljilo z dejstvom, češ da se bo v tem času pokazalo, v koliki meri je zadruga sposobna izvajati številne

zelo važne naloge v zvezi s pospeševanjem kmetijstva brez dohodkov trgovine.

Sicer pa — je priznal — zadrugniki že tako ugotavljajo, da od zadruge trgovine nimajo nič večje koristi kot od trgovine družbenega sektorja, zaradi česar nimajo nobenega smisla, da ostane še dalje v sestrstvu zadruga, ker jo samo ovira pri izpolnjevanju njenih osnovnih nalog. Ko bomo opustili trgovino, je zaključil, »bo ustanovljeno samostojno trgovsko podjetje s sedežem v Šentjanžu, ker ne želimo, da bi se trgovina priključila h kakemu podjetju izven Šentjanža.« —no

Pred kratkim sem se namenil v brkinsko vas, na področje, ki so ga do nedavnega vezale s svetom le steze in kolovozi. V Pregarju sem se zadržal nekoliko dlje in se dobera pomenil z ljudmi o njihovem delu, uspehih, težavah in željah. Marsikaj me je prijetno presenetilo. Poleg gradnje in popravila cest si štejejo prebivalci tega kraja za najpomembnejšo pridobitev zadrugi dom. Graditvi so ga začeli l. 1947, v letu, ko so si ustanovili tudi kmetijsko združenje. Najprej so uredili v domu prostore za zadrugo trgovino, nato pisarne in šele lani kulturno dvorano. Kmalu za tem pa je poskrbel zadruga za kinematografsko aparaturo in tako že vse od lani redno prirajo v tem nekaj tako zapuščenem kraju, kinematografske predstave. Ljudje so tega zelo vesel, saj si filme rado ogleduje staro in mlado, čeprav pride marsikateri film do njih že močno obrabljen.

Zadruga pa si je doslej uredila tudi primerno skladišče, strojno logo in si nabavila nekaj strojev, ki jih zadrugniki vse bolj uporabljajo. Ima tudi lastnega kmetijskega tehnika. Čeprav je še precej članov, ki bi radi tudi vnaprej gospodarili po starem, je iz leta v leto tudi vse več taktih, ki se oprijemajo naprednega kmetovanja. To nam potrjuje med drugim tudi odločitev volivcev ob letošnjih volitvah. Za svojega zastopnika v novem občinskem ljudskem odboru v Hergeljah so si iz-

Brkinska vas

brali kmetijskega strokovnjaka iz Kopra. Kaj nenavadna, toda koristna odločitev! Zanjo so se odločili predvsem za to, da bi večkrat prihajal med nje in jih učil naprednega kmetijstva. Tega pa so v Pregarju in okoliških krajih še zelo potrebni. Poskrbeti bo treba zlasti za izboljšanje sadjarstva in živinoreje, ki sta najpomembnejši kmetijski panogi na tamkajšnjem področju.

Ko so se pred volitvami odločili, da bodo samo njega kandidirali za odbornika, je marsikdo dejal: »On naj, nas zastopa v našem ljudskem odboru. Večkrat ga bomo vabili k nam, da nam bo predaval o naprednem kmetijstvu, da nas bo učil negovati sadno drevje — da nam bo pomagal v vsem, v čemer smo potrebni pomoči in nas čimbolj uspešno zastopal v našem novem ljudskem odboru.«

Sadjarstvo je v Brkinski še precej zanemarjeno. Ljudje so doslej gojili predvsem slive in zadruga v Pregarju jih je kakšno leto odkupila tudi do 40 vagonov. Letos pa je bil pridelek zaradi majskega mraza izredno slab. Znašal je le desetino normalnega. Poleg tega pa je slive napadel še kapar, ki ga bo moč za-

trčiti le z načrtnim in večkratnim zimskim škropljenjem.

Predvsem po zaslugi zadruge ljudje že obnavljajo nasade sliv, vedno bolj pa se zavzemajo tudi za gojitve drugih sadnih dreves, zlasti jablan. Za nego drevev pa skrbijo še odločno premalo. V prihodnje bo treba poskrbeti tudi za urejanje strnjene nasadov, ki so danes še zelo redki. Da bi se zatiranje raznih škodljivcev čimbolj uveljavilo, izdaja zadruga precejšnja sredstva za razno vrsto škroplivo in škropljenje. Zlasti člani so pogosto deležni brezplačnega škropljenja. Zelo doznani pa so bili ljudje doslej predvsem za uničevanje koloradskega hrošča in selekcijo živine. Postopoma nameravajo izločiti sedanjo križano pasmo in uvesti sivorjavo.

Skoraj na vsakem sestanku razpravljajo v Pregarju o pitni vodi. Nič čudnega, ko je v vasi že večkrat izbruhnil tifus in terjal tudi tri smrtno žrtve. Takrat, ko je bilo najhujše, so morali celo s kamioni voziti vodo v vas. Nedavno pa so sklenili, da bodo zaenkrat uredili cisterne, ki jo že imajo. Občina jim je za to dodelila 300.000 din. Kar bodo mogli, bodo storili sami, denar pa

bodo uporabili le za najnujnejše. To pa bo le rešitev v sili. Pozneje, ko bo več sredstev, bodo skupno s prebivalci sosednjih Huj zgradili nov vodovod.

Nekaj sredstev so dobili letos tudi za preureditev zgradbe ob zadrugi domu v ambulanto. Vsa dela so pred mesecem dni opravili in tako ambulanta že lahko služi svojemu namenu. Zaenkrat naj bi ordiniral zdravnik po enkrat na teden, ko bodo dobili stalnega zdravnika v bližnjem Podgradu, pa bo prihajal tudi k njim bolj pogosto. Kmalu bodo dobili v vas tudi telefon. Občina je že poskrbela za izolatorije in spojke, sami prebivalci bodo primaknili drogeve in jih s prostovoljnimi delom postavili, za žico pa bosta verjetno že lahko poskrbeli občina in kmetijska zadruga.

Ena največjih želja prebivalcev Pregarja in okoliških krajev pa je nedvomno nadaljnja gradnja novih cest. Tako si želijo, da bi čimprej podaljšali mladinsko cesto od Celja do Pregarja in dogradili cesto Pregarje—Obruv. Če bo šlo po sreči, tako pravijo, bodo te načrte uresničili že prihodnje leto. Obenem naj bi vzpostavili v tamkajšnjih krajih tudi redno autobusno progo. Na marsikaterem sestanku so že tudi razpravljali o gradnji ceste Huje—Gabr—Tatre, ki bi bila prav tako nujno potrebna. Prihodnje leto naj bi poskrbeli predvsem za načrte, če za samo gradnjo še ne bo sredstev. —še

O lesu črnega gabra

V založbi »Kmetijske knjige« v Ljubljani je izšel te dni 2. zvezek Zbornika fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani (3. zvezek je še v tisku). Za zvezek obsega razpravo ing. Ivana Možine o lesu črnega gabra. Črni gaber spada med tiste drevesne vrste v naših gozdovih, katerih vrednosti do nedavnega nismo znali ceniti. Ugotovljeno je namreč, da izkorišča industrija in obrt pri nas od več kakor 50 drevesnih vrst, ki so v naših gozdovih, komaj dobro tretjino. Črni gaber so doslej uporabljali v glavnem samo za pripravljanje drv za kurjavo. Zdalj, ko so spoznali vrednost tega lesa, pa je črni gaber iskan tako v obrti kakor tudi v indu-

striji. Z uspehom ga uporabljajo za izdelavo predmetov, od katerih se zahtevata velika trdnost in trpežnost. Posebno je cenjen kot surovina za izdelavo škablih čolnov. Pisce je na 4 straneh Zbornika smotno obdelal ta les na temelju raziskav in opazovanj modelnih dreves in ugotavlja, da rino branik, odnos med širino branike in težo, tlačno trdnost, upogibno trdnost, upogibno udarno trdnost, odnos med težo in trdnostjo, trdnost ter primerljivost lesom drugih trdih listavcev. Na koncu so zaključek, povzetek v nemščini in angleščini ter seznam uporabljenega slovnja. Knjižica bo koristna za vsa gozdarska in lesna podjetja ter za vsakogar, ki se peča z lesom. Stane 200 din.

ZADNJA POROČILA

Seja mestnega sveta Ljubljane

LJUBLJANA, 13. dec. Današnja seja Mestnega sveta Ljubljane je vodil najstarejši odbornik Mestnega sveta Jaka Avšič. Po uvodnih formalnostih je odbornik Janez Nedog predlagal za novega predsednika Mestnega sveta predsednika OLO Ljubljana dr. Marjana Dermastio, ki je bil s velikim odobravanjem ponovno izvoljen.

V nadaljevanju se je Mestni svet poslužil poročila podpredsednika OLO in predsednika upravnega odbora Sklada za pobiranje alkoholičnega dajuga Gorjanca o uporabi sredstev tega sklada. (O tem smo obširneje poročali že včeraj.) Po širši razpravi, v kateri so se odborniki Mestnega sveta zavzemali za nadaljnji obstoj sklada, ker so doseženi izkušnje pokazale velike koristi za Ljubljano, je Mestni svet sklenil priporočiti okrajnemu ljudskemu odboru,

naj izda odlok o prepovedi prodaje nepasteriziranega mleka na področju mesta. Mestni svet se je strinjal z dosedanjim delom odbora sklada. Priporočil je, da naj bi se sredstva še vnaprej uporabljala za dokončanje mlekarne in modernizacije iste.

Zatem je odbornikom poročal predsednik okrajnega sveta za zdravstvo dr. Jože Benigar o problemih organizacije zdravstvene službe na območju mesta. Nekateri svetni občine niso čuvali enotnosti mesta pri sklepanju o določenih zadevah. S sprejemanjem različnih tarifnih pravicnikov so vnesli dokajšnjo zmedo in povzročili fluktuacijo zdravstvenih delavcev iz ene občine v drugo. Eden izmed problemov, s katerim se tudi bavijo zdravstveni delavci, so stanovanja za zdravnike. Treba bi se bilo držati načela, da bi zdravniki imeli svoja stanovanja tam, kjer imajo službeno mesto. Vendar je doslej še mnogo primerov, da je delovno me-

sto v eni občini, stanovanje pa v drugi. S tem pa se zlasti večajo stroški zdravstvene službe.

Nezadovoljstvo med lekarniškimi in zdravstvenimi delavci je povzročilo sprejetje pravilnika o višjih dopolnilnih plačah za lekarniško osebje v občini center, naključno nasprotnemu priporočilu okrajnega sveta za zdravstvo. S tem novim pravilnikom o dopolnilnih plačah je bilo porušeno ravnotežje pri

plačah lekarniških delavcev. Ta odlok je sprejel še stari ljudski odbor.

V razpravi je bilo poudarjeno, da postopek ni bil pravilen in da bo za naprej obvezno ob vsakem podobnem ukrepu razpravljati v Mestnem svetu.

V nadaljevanju je Mestni svet razpravljati tudi o rekonstrukciji centralnega mestnega kopališča in projektiranju lokalne kanalizacije na območju mesta.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET SPREJEL PREDLOG DRUŽBENEGA PLANA 1958

Beograd, 13. dec. (Tanjug). Zvezni izvršni svet je imel danes popoldne pod predsedstvom podpredsednika Svetozarja Vukmanovića sejo, na kateri je razpravljati in po vsestranski razpravi sprejel predlog zveznega državnega plana za leto 1958 z določenimi spremembami in dopolnitvami.

Na današnji seji je zvezni izvršni svet sprejel tudi več gospodarskih predpisov v zvezi z izvajanjem zveznega državnega plana, kakor tudi predlog zveznega proračuna za prihodnje leto.

Razen tega sta bila sprejeta tudi predlog zakona o pooblaščenju ljudskih republik za sprejetje predpisov o deležih pri stroških zdravstvenih uslug v

primerih brezplačnega zdravljenja ter predlog zakona o pooblaščenju ljudskih republik, da lahko s svojimi zakoni o zaščiti kulturnih spomenikov ter naravnih redkosti uravnavajo določila zveznega splošnega zakona o zaščiti kulturnih spomenikov in naravnih redkosti.

Predlog zveznega državnega plana z ustreznimi predpisi, predlog zveznega proračuna, kakor tudi omenjeni zakonski predlogi bodo predmet razprave zvezne ljudske skupščine na prihodnjem zasedanju.

Eisenhower potuje v Pariz

Washington, 13. dec. (Tanjug). Predsednik ZDA Dwight Eisenhower je nočijo z letalom odpohtoval iz Washingtona v Pariz na zasedanje Severnoatlantskega pakta. Z Eisenhowerom so odpohtovali tudi predsednik ameriške komisije za atomsko energijo Lewis Strauss, posebni Eisenhowerov svetovalec za znanstvena in tehnična vprašanja James Kilgus in zdravnik Bele hiše general Snyder.

Letalo, s katerim potuje predsednik Eisenhower, bo pristalo na pariškem letališču jutri ob 15. uri po pariškem času.

Nemški znanstveniki proti atomskemu orožju

Heidelberg, 13. dec. (Reuter). Enajst profesorjev heidelberške univerze v Zahodni Nemčiji je poslalo danes brojčavo kancelerju Adenauerju, s katero nasprotujejo načrtom o nameščanju atomskega orožja na ozemlju Zahodne Nemčije. V brojčavi izražajo obenem podporo goettingenski apelaciji aprila letos, ki ga je podpisalo 18 najvidnejših zahodnonemških znanstvenikov na področju fizikalne znanosti.

Pismo Bulganina Karamanlisu

Atene, 13. dec. (Tanjug). — Sovjetsko veleposlanstvo v Atenah je obvestilo nočijo novinarje, da bo veleposlanik Sergejev jutri dopoldne ob 11. uri predal ministru za koordinacijo grške vlade Helmiu, ki nadomestuje odsotnega predsednika vlade Karamanlisu, važno sporočilo. V Atenah so mnenja, da gre za pismo predsednika sovjetske vlade Bulganina Karamanlisu.

MOSKVA PRIČAKUJE ODGOVORE

Moskva, 13. dec. (Tanjug). V pričakovanju odgovorov voditeljev zahodnih držav na pisma predsednika vlade Bulganina, poudarjajo moskovski komentatorji vso resnost trenutka in zahtevajo, da bo moral po pobudi Sovjetske zveze, katere mirolnost je prišla do izraza v teh pismih, Zahod sprejeti vsaj nekaj besed.

Moskovski listi, ki so objavili polna besedila pism predsednika Bulganina in nato sovjetske vlade državam, članicam OZN, podrobno spremljajo priprave za posvetovanje Severnoatlantskega pakta v Parizu. Izvesti-ja poudarjajo, da ni slučaj, če

se Sovjetska zveza obrača na zahodne države, saj se v zadnjem času kaže vedno večja histerija pri vojnih pripravah članic Severnoatlantskega pakta. Tukajšnji komentatorji pričakujejo pozitivne odgovore na zadnje sovjetske predloge, ki jih vsebuje pismo predsednika Bulganina, istočasno pa dodajajo, da bi odklanjanje pobude Sovjetske zveze, ki zajema vprašanja življenjske važnosti za sodobni svet, samo pokazalo, da Zahod ne želi spoznavanja niti podzemanja ukrepov, ki bi omogočili mirno sožitje in razvoj mednarodnega sodelovanja.

Francija o „dobrih uslugah“

Alžirska osvobodilna armada napada francosko oporišča

Pariz, 13. dec. (Tanjug). Enota alžirske osvobodilne armade so danes začele splošno napad na francosko oporišča na vsem alžirskem ozemlju. Na sektorjih Velikih Kablov, v okolici mest Orana in Konstantina, kakor tudi na področjih alžirskega jugozahoda je prišlo davi že do pravih spopadov. Uporniški odredi so izvedli številne diverzije. Kakor je bilo sporočeno, je bilo v enem izmed spopadov na Velikih Kablov 16 francoskih vojakov mrtvih in ranjenih.

To so prvi znaki zaostrovanja alžirske razprave v Združenih narodih. Vodstvo upora je sino-

či sporočilo, da v sedanjih pogojih, ko francoska vlada odklanja, da bi na temelju priznanja pravic alžirskemu ljudstvu pravico do neodvisnosti, začela s pogajanjimi, lahko samo povečane vojne akcije pripeljejo alžirsko ljudstvo do samostojnosti. Glavni štab upornikov je zato pozval sile osvobodilne armade, naj stakajo začno splošne napade na vseh sektorjih.

Francoski minister za zunanje zadeve Christian Pineau, ki se je prav zdaj vrnil iz New Yorka, je zahteval na seji vlade, naj Francija prouči ponudbo za »dobre uslugue« Tunisa in Maroka za posredovanje v pogajanjih glede prekinitve ognja v Alžiru. Minister rezident Lacoste se je odločno zoperstavil zahtevi Pineauja, izjavljajoč, da se »vojaki položajo v Alžiru zvojsko« ter da je »ostalo samo še zelo malo časa do popolnega vojaškega uničenja upornikov«.

Toda današnja poročila francoskih dopisnikov iz Alžira govorijo o razpametevanju vojnih spopadov in o močnih napadih Alžirov. Razen spopadov na različnih bojiščih, je v predmestju Alžira prišlo do puškarnjenja med uporniški odredi in francoskimi žandarji. Podobne napade so uporniki izvedli v

Philippevilleu, Biskri, nadalje pri Oranu, v Bonu in drugih mestih. Na francoski strani je bilo 30 mrtvih in ranjenih. Francoske sile so začele takoj velike operacije »čiščenja«.

Po sestanku bagdadskega pakta

Bagdad, 13. dec. (AFP). Namestnik iraškega ministra za zunanje zadeve Ali Muntaz se je danes vrnil iz Ankare, kjer se je udeležil sestanka ministrov štirih muslimanskih držav članic bagdadskega pakta. V izjavi, ki jo je dal po radiu, je Muntaz dejal, da na sestanku niso razpravljali v povezavi med bagdadskim in atlantskim paktom. Izražena je bila želja, da se palestinsko vprašanje reši v skladu z resolucijami Združenih narodov. Sklenilo se je, da bodo priredili zimskega časa razna predavanja o sodobnem gospodinjstvu, o zdravi prehrani itd. Že nekaj časa dela gospodinjstvi tečaj, v kratkem pa bodo ustanovili še enega. Organizirale bodo tudi šiviljski tečaj, dalje tečaj za nego bolnikov in druge. V kratkem bodo ustanovile tudi šolo za starše, kjer bodo starši dobili poduk o vzgoji otrok, o medsebojnih odnosih itd.

Politični opazovalci sklepajo na temelju njegove izjave, da bo predsednik turške vlade Menderes na bližnjem zasedanju atlantskega pakta storil korake za rešitev palestinskega problema.

ŠAH

Turnir v Dallasu

Dallas, 13. dec. (Tanjug). — Prekinjena partija iz XI. kola Evans-Larsen se je končala z remijem.

V XII. kolu je Gligorić remiziral z Najdorfom v 21. potezi sicilijanke. Z remijem se je končala tudi partija Evans-Szabo v 43. potezi. Partija Janovskij-Reskewsky je prekinjena v španski obrambi, partija Olafson-Larsen je prekinjena. Larsen ima dva pešca več, Reskewsky vodi s 7,5 točkami in 1 prekinjeno. Gligorić ima 7 točk.

Jutri bo v Skofji Loki otvoritev nove avtobusne postaje. Slovesnost prireajo v okviru praznovanja občinskega praznika.

PO CESTAH LJUBLJANE

Kulturni barometer

Dva domača filma, ki ju predvajajo v ljubljanskih kinematografih, dokazujeta vso neenotnost našo filmsko ustvarjalnost. Eden kaže, kaj je pot našega filma, drugi pa stopnjo, na kateri se ne smemo nikdar več vrniti. Še en dokaz o objektivnosti Pule. Tam sta bila oba nagrade, eden s Palmom, drugi pa z žvižgi tisočev gledalcev.

Domači film »Male stvari« je skoraj žalitev za kinematografijo, ki tudi na platnih v tujini dosega priznanja. Nemogoča in plehka zgodba, prazni dialogi, neenotna in dilematska rešila, igra dvomljiva. Vsi atributi za slab in nesprejemljiv film.

Ravnateljstvo med dobrimi in slabimi filmi pomaga v slabem pomenu besede tudi francoski film »Julietta«. Neizvirnost, dvomljivo vrednost zgodbe ter ne preveč domiselno režijo rešuje pred kratkom le dober igralski zasedba. Predstave so bile prve dni razprodane. Edina tolažba, da gledalcev ne privlači ta povprečni film, ampak le želja po filmski predstavi.

LITERARNI VEČER V SENTVIDU

V četrtki je imela književna sekcija Kulturnega kluba ljubljanske mladine literarni večer na XII. gimnaziji. Na večeru je pred številnimi dijaki in profesorji, pa tudi drugimi šolniki, bral svoja dela 12 mladih piscev. K prijetnosti in uspešnosti večera je pripomo-

glo tudi sodelovanje gojenecv srednje glasbene šole. Po zadovoljstvu številnih poslušalcev lahko sklepamo, da je večer uspel.

Slovenski oktet bo gostoval do konca leta izven Ljubljane. Svoja prva dva koncerta bo imel ta naš priznani vokalni ansambel v nedeljo, 13. decembra, v Sežani in Ilirski Bistrici.

Zabavni ansambel »Planšarjeve« godbe Ljudske milice bo posredoval v nedeljo poslušalcem v Domžalah nekaj prijetnih trenutkov s svojim »Veselim večerom«.

Ureditev rimskega zidu

Ob rimskem zidu je stala še pred nedavnim dolga vrsta starih in visokih topolov. Pred dnevi so jih začeli sekati. Sedaj so le še stari, marsikatera pika je sli na račun mestne vrtinarje. Tam posajujejo drevesa.

Obnovitvena dela na rimskem zidu so v glavnem končana. Stare topole smo začeli podirati zato, ker so njihove korenine dvignile robnik med hodnikom in rimskim zidom, tako da se ga ni dalo več urediti. Odličili smo se za primerne drevesa. Večnoma bodo to breze, veliko bomo tudi uporabljali zimzelene podrase. S tem bi bil zeleni pas razgiban in pester. Sicer pa so bili topoli precej stari, lanski mrz pa jih je tudi poškodoval. Tudi razporeditev topolov ni bila v skladu z načrtom o restavraciji zidu. Na odseku zida od obrtne šole do piramide so bila že posajena nova drevesa, pa niso mogla uspevati, ker so jih topoli zavrtili.

Računamo, da bomo lahko ves severni del zidu od obrtne šole naprej v prihodnjem letu v širini 20 metrov kompleksno uredili na obeh straneh.

Od večih del Mestne vrtinarje v letu 1958 velja omeniti delo na hektaru zelenega pasu ob osnovni šoli za Bežigradom ter ureditev nove ploščadi na Gospodarskem razstavišču, kjer mora biti prva etapa končana že na pomlad.

Na zborovanju so govorili tudi o potrebi ustanovitve dveh letnih gospodinjstev šole za pridobitev poklica. Do nedavnega je v Trbovljah obstajala enoletna gospodinjstva šola, ki pa ni dala učencem nobenega poklica, zaradi česar so jo ukinili.

Zene so opozorile tudi na nekatere probleme tržišča. Tako so na primer predlagale, naj bi bile nekatere trgovine s živili odprte neprekinjeno ves dan. Takih trgovin sedaj ni, kar prizadene predvsem zaposlene žene.

— nc

Zborovanje žena v Trbovljah

Letošnjo zimo bodo priredile več tečajev in predavanj

Nedavno zborovanje žena v Trbovljah je bilo zelo koristno, ne samo zaradi velike udeležbe, ampak tudi zaradi dobre vsebine. Zene so se pogovarile o vsem, kar bi bilo treba v prihodnje storiti za njihovo razbremenitev v gospodinjstvu. Sklenile so, da bodo priredile v zimskem času razna predavanja o sodobnem gospodinjstvu, o zdravi prehrani itd. Že nekaj časa dela gospodinjstvi tečaj, v kratkem pa bodo ustanovili še enega. Organizirale bodo tudi šiviljski tečaj, dalje tečaj za nego bolnikov in druge. V kratkem bodo ustanovile tudi šolo za starše, kjer bodo starši dobili poduk o vzgoji otrok, o medsebojnih odnosih itd.

Gospodinjstvi center je že lani ustanovil pralnico, ki pa še daleč ne odgovarja potrebam, ker je premajhna ter ima stare in neprimerne stroje. V sestavi pralnice sta tudi krpalnica in likalnica. Nujno bi bilo, da bi sedanjo pralnico opremili s sodobnejšimi stroji in ustanovili še več skupnih pralnic. V kratkem bodo ustanovili — seveda če bodo občinski čimtelji izpolnili obljubo — tudi čistilnico, ki je sedaj v Trbovljah sploh ni, a je nujno potrebna.

Udeleženke zborovanja so opozorile tudi na to, da bi morale čimprej organizirati servisno službo, s tem, da bi ustanovili razne manjše uslužnostne obrate. Tako bi omogočili tudi zaposlitev ženam, in dekletom, ki so sedaj brez de-

la. Delavnic za razna manjša popravila namreč sedaj sploh ni ali pa jih je premalo. S servisno službo bi to vrzel odpravili.

Na zborovanju so govorili tudi o potrebi ustanovitve dveh letnih gospodinjstev šole za pridobitev poklica. Do nedavnega je v Trbovljah obstajala enoletna gospodinjstva šola, ki pa ni dala učencem nobenega poklica, zaradi česar so jo ukinili.

Zene so opozorile tudi na nekatere probleme tržišča. Tako so na primer predlagale, naj bi bile nekatere trgovine s živili odprte neprekinjeno ves dan. Takih trgovin sedaj ni, kar prizadene predvsem zaposlene žene.

PO POVESTI
J. OLIVERA
CURWOODA
RIŠE:
M. MUSTER

244. Sivina lovska modrost je pokazala tudi Kazanu pravi način boja: neumno bi bilo, če naprej od spredaj napadati Jelena in se izpostavljati njegovim rogovom. Zato je potrpeljivo usmeril svoje korake za Sivini, in oba sta počasi sledila njegovi sledi. Tudi jelen se je pomikal le počasi. Ranjena noga ni mogla več nositi velike teže njegovega telesa.

245. Čez kakšno četrt ure se je jelen ustavil na sredi jase. S sklonjeno glavo in krvavimi očmi, iz katerih je izginila še zadnja želja po boju, se je ozrl po svojih zasledovalcih. Boki so se udirali ob njegovem težkem sopenju. Ko je tako sopal, je začel Kazan v oddaljenosti tridesetih korakov počasi krožiti okrog njega. Jelen se je obračal za njim.

246. Trikrat, petkrat, tridesetkrat je Kazan v vedno ožjih krogih obkrožil ranjenega žival. Sila je hodila za njim, jelen pa se je na mestu vrtel z njo. Vedno bolj je hropel vedno bolj so mu pohnjale moči. Končno se je zgrudil v sneg. Sedaj je bil boj za Kazana lahek. Ko je po končanem legel v sneg je vedel, da so dnevi lakote za njim končani.

Hrastnik

V zvezi z rekonstrukcijo hrastniške kemične tovarne so odpohtovali nekateri strokovnjaki tega podjetja v Italijo, Francijo, Švico, Zahodno Nemčijo in druge države, da bi proučili noveje prilagoditve v kemični stroki. Že skoraj sto let stara hrastniško tovarno kemičnih izdelkov nameravajo namreč v bližnji prihodnosti modernizirati.

V telovadnem domu v Hrastniku se je začel turnir za prvenstvo Hrastnika, na katerem sodeluje 12 najboljših hrastniških šahistov. Zveza hrastov v Hrastniku se bo še pred novim letom spomnila nekaterih starejših aktivistov NOB. Ob tej priložnosti jih bodo obiskali člani odbora in jih obdarili. Kolektiv hrastniške sekcije je sam povabil za letos planirano proizvodnjo od 5.800 na 6.000 ton. V prvih treh četrtletjih letos so že izdelali za nad 4.700 ton stekla in presegli svoj plan za nad 7 odstotkov. Letos je steklarica prvič izvažala svoje izdelke tudi v Italijo. Zahodno Nemčijo in Nizozemsko. Do konca tretjega četrtletja je izvozila okrog 59 milijonov dinarjev izdelkov.

Rakel
V Cerkljici so ustanovili Avtomoto društvo, ki prejema poseben tečaj tudi na Rakelu. Zanimanje zanj je zelo veliko, saj se je prijavilo že okrog 50 tečajnikov.

M. J.

DNEVNE VESTI

KOLENDAR

Sobota, 14. decembra: Dušan

Na današnji dan leta 1939 so bile v Beogradu demonstracije študentov in delavcev proti režimu Cvetković-Maček.

Na Kremenku nad Stično je bil 14. decembra 1941. leta iz štirih doletskih partizanskih čet ustanovljen II. štirski bataljon.

Dr. Reje Metodič, mladi zobozdravnik, čestitajo k promociji in poroki prijatelje in prijateljice.

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUNJE OPISKE NA BOLNIŠNEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ. OB NEDELJAH IN PRAZNIŠKIH VES DAN

Zdravstveni dom VIČ: dr. Grapar Stane, Kogejeva 5, tel. 32-372, v slučaju odsotnosti zdravnika kličite tel. 32-749. Nedeljska dežurna služba v ambulanci, Rimska 31, telefon 21-797 od 8. do 14. ure.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD: Zdravstveni dom Bežigrad, Lavriceva 5 a, tel. 31-286. V odsotnosti zdravnika kličite tel. L24 št. 30-800.

Zdravstveni dom SIKSA: dr. Pečovnik Božo, Cernetova št. 31, telefon 22-831, 22-831.

Zdravstveni dom CENTER: dr. Kozak Vlasta, Poljanski nasip 14, tel. 31-153. V odsotnosti zdravnika kličite tel. L.M. 30-200.

Zdravstveni dom MOSTE: Zdravstveni dom Moste, Krekova 8, tel. 31-259. V odsotnosti zdravnika kličite tel. L.M. 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK: dr. Slanovec Saša, ambulanta, Ižanska c. 3, tel. 20-167, v odsotnosti zdravnika kličite tel. L.M. št. 20-500. V soboto dežurna služba že od 13. ure dalje.

Proti sladkorni bolezni, protinu in toščaosti (bolezenskemu debelenju) pomaga rogaški »Donat« virec. Zadržite ga v trgovinah pri »Mercatorju«, »Prehrani« in »Ekonomu« v Ljubljani.

V prodaji je druga izdaja VOSČILNIC, prilomnih za čestitke ob osebnih, družinskih in državnih praznikih ter NOVEN LETU. — Na voščilnicah so upodobljena dela priznanih slikarjev in grafikov Franceta Miheliča, Doreta Klementiča, Iva Subica in Franceta Slane. — Voščilnice se dobijo v vseh knjigarnah, trafikah in v založbi »BOREK«, Ljubljana, Erjavčeva cesta 18 in pri občinskih odborih Zveze borcev.

Moderni galerija — razstava sodobne italijanske grafike v soboto, dne 14. t. m. ob 17. uri bo javno vodstvo po razstavi. Vljudo vabljeno!

Nameste venca na grob pokojnemu dr. Ferdu Kozaku, našemu ljudskemu poslanecu, je daroval terenski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva Gradisce 6000 dinarjev terenskemu odboru Zveze borcev za novoletno obdarovanje otrok padlih partizanov.

Le stalno, sistematično uživanje prirodnega medu, zagotavlja učinkovit vpliv na zdravje, duševno svežino, razpoloženje in moč človeškega organizma.

Cvetličarna Sincenc Anika, Na Zalah št. 2 — ima novo telefonsko številko 30-224.

POSKUSITE SE VI

»Pour Vous«

NAJBOLJSO KREMO!

90% masev na obliki je mastnih. »FLEX« čisti vse masevne masti, olja, znoj, itd. »FLEX« morate imeti doma in na poti.

ULTRAGIN — sport krema je prvotna masna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranilne snovi, ki jih vsebuje ULTRAGIN-sport krema.

Stedi čas in denar! Nejud se sama kol francoske žene s kolekcijo kozmetičnih preparatov »EVE-LINE« po priljubljenih tiskanih navodilih kar so pravkar prejele drogerije!

»HINKO« oknočistilec je naših gospodinjstev ljubimci!

Ruž za ustnice, tuš za trepalnice, Hoolywood, prvotne kvalitete, dobite v vseh drogerijah.

RADIO

SPORED ZA SOBOTO

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

6.00—8.00 Dobro jutro (pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30 do 6.40 Reklame; 6.40—6.45 Naš je

dinik; 8.05 Lepe, znane melodije; 8.35 iz folklornih zapiskov; 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev); Ko ti mladost spisa...; 9.30 Inštrumentalna kompozicija; 10.10 Popolnoma koncert; 11.00 Pionirski koncert; 11.30 Domači napet; 12.00 Popolnoma koncert; 12.30 Knežica unil; 13.00 J. Jurak: Določa žena in mladost; 13.30 Določa žena in mladost; 14.00 Pojo in igrajo Kilima; 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslalski čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zanimivosti, vmes reklame; 15.40 S knjižnice trga; 16.00 Glasbene uganke; 17.00 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 17.30 Sprehod po Pigallu (francoska zabavna glasba); 18.00 Okno v svet Rio de Oro in Ilini; 18.15 Slovenski in tatarski zbori in samospet; 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19.30 Radijski dnevniki; 20.00—22.00 Za prijatelje koncert; 22.00—22.15 »Korajza velja« (prenos televizijske nagradne igrarske oddaje za posameznike in moštva iz studija na Gospodarskem razstavišču; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

»PRIMORSKE PRIREDITVE« KOPER

Sobota, 14. dec. ob 16 in 20 — v Koprju.

Nedelja, 15. dec. ob 16 — v Izoli.

Koncertna poslovalnica Ljubljana: KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

Nedelja, 15. dec. ob 17 — v Sežani.

Ob 20 — v Ilirski Bistrici.

Vstopnice v predprodaji v Koprju na dan predstave od 10 do 12 in uro pred pričetkom v gledališču, v Piranu pa v knjigarni »LIPA«.

Abonente prosimo, da se v tem mesecu prijavijo, da bi dobili obrok abonmaja. Obiskovalcem iz Portorža je zagotovljen prevoz iz Pirana po predstavi v avtobusom »Zveza« v Primorske prireditve Koper.

KPD gluhih »VITA ZUPANČIČ« priredil »Vesela mladost« in »Koli, balet«, ritmične pantomime in recitacije.

V Koprju v soboto, 14. dec. ob 17 in 20 v Gledališču dvorani.

V Izoli v nedeljo, 15. dec. ob 16 in 20 v Gledališču dvorani.

V Piranu v nedeljo, 15. dec. ob 16 in 20 v Gledališču dvorani.

Sodeluje tamburaški kvintet »Akademski« folklorne skupine Francie Marolt iz Ljubljane.

Vabljeni!

»KONCERTI«

V ponedeljek, 16. t. m. koncert za rdeči abonma MUSIKA VIVA. Solist fagotist Ivan Turšič iz Beograda dirigira Bogi Leskovic.

»Sporod« Petrassi: IV. koncert za godala; Jakob Jordan: »Koncert za fagot in orkester«; Ramovš: »III. simfonija«.

V Skofiji Loka bo drevni koncert pevskih zborov »Prešeren« pod vodstvom Petra Liparja.

K

GLEDALIŠČE

DRAMA

Sobota, 14. dec. ob 19.30 Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Franc«.

Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji).

Nedelja, 15. dec. ob 15: Golia: »Jurček«. Mladinska predstava.

Izven in za podelje. (Vstopnice so že v prodaji).

Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podelje.

(Vstopnice so že v prodaji).

Jutri — 15. decembra — popoldne bo v Drami uprizorjena Gojlova otroška igra »Jurček«. Za to predstavo veljajo tudi vstopnice za kupce »Jurčka« do 14. decembra. Ostale vstopnice so že v prodaji pri dnevni blagajni v Operi.

OPERA

Sobota, 14. dec. ob 19.30: Verdi: »Traviata«. Izven in za podelje.

Nedelja, 15. dec. ob 19.30: Verdi: »Trubadur«. Izven in za podelje.

»MESTNO GLEDALIŠČE«

Ljubljana — Gledališka pasaza

Sobota, 14. dec. ob 20.30: »Večer v italijanski«. Gostovanje v Trstu.

Nedelja, 15. dec. ob 16: »Večer v italijanski«. Gostovanje v Trstu.

Torek, 17. dec. ob 20: Nušič: »Dr. Abonma LMS I«.

Sreda, 18. dec. ob 20: Evrenov: »Komedija o Grečici«.

Nedelja, 15. dec. ob 19.30: »Večer v italijanski«. Gostovanje v Trstu.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

»MLADINSKO GLEDALIŠČE«

Ljubljana — Križna c.

Nedelja, 15. dec. ob 10: Erich Kästner: »Pikica in Tonček«.

Premiera.

Pri izvedbi Kästnerjevega dela »Pikica in Tonček« sodelujejo razen članov mladinskega gledališča člani Dramskega gledališča Mla Kačičeva, Vida Levstikova, Branjo Miklavc, Dušan Skedelj, Ljudez Drenovc, Stane Cesnik in član gledališča Ljudmila Lajda.

v režiji Baibine Battelino Baranovičeve, v inscenaciji ing. arch. Nika Matula, skice kostumov pa je zasnovala inž. arch. Milena kumar-Matuli.

Rezervacije na telefon 22-011. — Vstopnice lahko dvignete pri gledališki blagajni vsak dan od 10 do 12 in 2 uri pred predstavo.

»OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE«

Ljubljana, Komenskega ul. 12

Sobota, 14. dec. ob 20 — Roger: »3+1« (komedija v 3 dejanjih).

Premiera.

Nedelja, 15. dec. ob 10: D. Gorinšek-F. Roš: »Desetnica Alencica« (pravljica v 4 dejanjih).

Premiera.

Ob 15: D. Gorinšek-F. Roš: »Desetnica Alencica« — Pravičljiva igra v 4 dejanjih.

Ob 20: »3+1« + 14. Komedija v 3 dejanjih.

Vstopnice za vse predstave so v prodaji v soboto od 18 do 20.

V nedeljo od 8.30 do 12, od 14 do 15 in od 18 do 20 DEDEK MIRAZ.

Vsem sindikatom, šolam, društvom prijateljem mladine, podjetjem in drugim družbenim organizacijam, sporočamo, da lahko narode za svoj kolektiv obisk Dedka Miraza pri našem gledališču. — Dedek Miraz bo obiskoval kolektive po predložitvi potrdila, decembra dalje. (Cas določi naročnik, cene zmerne).

Podjetja lahko narode zaključno predstaviti pri Upravi gledališča »Desetnica Alencica« — pravičljiva igra v 4 dejanjih.

Dedek Miraz bo na željo posameznikov obiskal tudi zasebne domove.

Za vsa naročila in informacije se obračate na Upravo gledališča, Ljubljana, Komenskega 12, vsa dan od 10 do 12 in od 18 do 20. Obisk Dedka Miraza lahko naročite ustno ali pisмено.

Posebno sporočilo! Uprava Obrtniškega gledališča opozarja vse zainteresirane, da se za najemanje dvorane obratno na Upravo gledališča in ne več na zbornico LRS ker je od 1. decembra dalje predstava dvorane v upravljanju Obrtniškega gledališča, Ljubljana, Komenskega ul. 12.

MESTNO

LUTKOVO GLEDALIŠČE

MARJONJE 12

Sobota, 14. dec. ob 20.30: F. Bevč: »Lenuh Polehu«. Za odrasle.

Nedelja, 15. dec. ob 11: V. Cinybulk-Dežman: »Igrarka na cestah«.

Ob 15: V. Cinybulk-Dežman: »Igrarka na cestah«.

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 36

Nedelja, 15. dec. ob 17: A. Papler: »Hudobni graščake«.

Prodaja vstopnic od srede dalje vsak dan (razen nedelje) na upravnici, Resljeva c. 36, tel. 22-020.

Ob 10 do 12 in pol ure pred pričetkom vsake predstave pri gledališki blagajni.

MESTNO GLEDALIŠČE

JESSENCE

Sobota, 14. dec. ob 19.30: George Axelrod: »Sedem let skomina«.

Romantična komedija v 3 dejanjih.

Nedelja, 15. dec. ob 19.30: George Axelrod: »Sedem let skomina«.

Zveze z vladi so ugodne.

»PRIMORSKE PRIREDITVE« KOPER

Sobota, 14. dec. ob 16 in 20 — v Koprju.

Nedelja, 15. dec. ob 16 — v Izoli.

Koncertna poslovalnica Ljubljana: KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

Nedelja, 15. dec. ob 17 — v Sežani.

Ob 20 — v Ilirski Bistrici.

Vstopnice v predprodaji v Koprju na dan predstave od 10 do 12 in uro pred pričetkom v gledališču, v Piranu pa v knjigarni »LIPA«.

Abonente prosimo, da se v tem mesecu prijavijo, da bi dobili obrok abonmaja. Obiskovalcem iz Portorža je zagotovljen prevoz iz Pirana po predstavi v avtobusom »Zveza« v Primorske prireditve Koper.

KPD gluhih »VITA ZUPANČIČ« priredil »Vesela mladost« in »Koli, balet«, ritmične pantomime in recitacije.

V Koprju v soboto, 14. dec. ob 17 in 20 v Gledališču dvorani.

V Izoli v nedeljo, 15. dec. ob 16 in 20 v Gledališču dvorani.

V Piranu v nedeljo, 15. dec. ob 16 in 20 v Gledališču dvorani.

Sodeluje tamburaški kvintet »Akademski« folklorne skupine Francie Marolt iz Ljubljane.

Vabljeni!

SLOVENSKO

Ljudsko gledališče celje

Sobota, 14. dec. ob 20: »Gorki«.

»Sovražnjiki«. — Sobotni abonma in izven.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 14. dec. ob 20: K. Čušle: »Vesela v vetrju«. Red Sobota in izven.

Nedelja, 15. dec. ob 15: E. Frelih: »Vrnili se je«. Gostovanje v V. K. Ljubljani.

Ob 20: Frelih: »Vrnili se je«. Abonma in izven. Gostovanje v Središču.

Ponedeljek, 16. dec. ob 18: J. Zigmund: »Svojeglavost«. Predstava DPD Svoboda Ptuj.

Ob 20: J. Zigmund: »Svojeglavost«. Predstava DPD Svoboda Ptuj.

Prireditev v gledališču.

OBVESTILA

OBVESTILO

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

Uprava Poliklinike v Ljubljani

RAZPIS

RAZPIS

Zdravstveni dom Domžale razpisuje mesto za

MEDICINSKO SESTRO in ZOBOTEHNIKA

Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah Zdravstvenega doma Domžale. Nastop službe takoj.

Ponudbe pošljite upravi Zdravstvenega doma Domžale.

Kmetijsko gospodarstvo LAVA — CELJE razpisuje v smislu Uredbe o upravljanju z osnovnimi sredstvi (Z. št. 52-53-8-53 in 52-54, 35-53 in 11-55).

RAZPRODAJO sledečih osnovnih sredstev:

Traktor STEYER — 15 KS, v dobrem stanju

Traktor STEYER — 15 KS, v dobrem stanju

Traktor UNIMOG — 30 KS, v dobrem stanju

Kozelce, pluge, vprežne poljedelske stroje, vozove in pos

Jugoslavavija: ČSR 5:4

Praga, 13. dec. Moška namiznoteniska ekipa Jugoslavije je sinoči v Bratislavi zmagala nad izbrano ekipo ČSR 5:4. Čeprav so domačini že vodili 4:1.

Posamezni izidi so bili: Marković 1:2 (14:21, 21:19), Vogrinč 2:1 (15:21, 21:19), Vyhnanovski 1:2 (14:21, 21:18, 15:21), Hrbud 0:2 (19:21, 13:21), Vogrinč 0:2 (19:21, 13:21), Andreadiš 0:2 (12:21, 17:21), Marković II. 1:2 (20:22, 21:18, 23:21).

Po drugi poti

V Kranju delujejo ta čas pravzaprav trije nogometni klubi, ki so si celo tudi precej v lasih. Mnogi Kranjčani se sprašujejo, zakaj neki delajo kar trije, če se eden ne more pokazati kaj posebnega in se dokopati do kakšne besede v slovenskem nogometu. Ali bomo v Kranju spet priklicali v življenje vrsto raznih društev, kakor je že bilo pred nekaj leti, preden nista bili ustanovljeni dosedanja dva osrednja društva — Triglav in Mladost. Zakaj? V našem mestu spet začeti cepiti telesnovzgojne dejavnosti? Mislimo, da so se kranjski telesnovzgojni delavci že svoj čas zavedli edine pravilnega stališča, ki je kranjske športnike, kolikor je resničnih in voljnih za delo, privleče do zaželenih ciljev.

Dva močna, kolikor toliko enakovredna nogometna kluba bi bila za gorenjsko metropolo več kot dovolj. Če tega ne bo, kvalitete tudi ne bo. Dokaz za to je n.p.r. enajstletica Mladost, ki je v zadnjem času mnogo izgubila na vrednosti. Zakaj? V Kranju so ustanovili medtem tretje nogometno društvo, za zdaj v glavnem bolj na papirju kakor v resnici in s čisto posrednimi nameni. To je nogometni klub Planika, po imenu tovarniška ekipa, ki je postala nekako zatočišče vseh tistih, ki jim je nogometni šport samo bolj deveta briga. Zaslugek in boljši življenjski pogodi so mnoge nogometaše Mladosti in tudi Triglava privabili v ta klub, ki naj bi bil klub »delavcev« tovarne »Planika«. Dejansko so to sami ljudje, ki so znani kot razgajati po igriščih in so bili v prejšnjih klubih ponovno kaznovani, o čemer ima Gorenjska nogometna podzveza precej podatkov. Vsi ti »novi« nogometaši so se pač zdaj zatekli v »Planiko«, ker jih drugje nikjer ne marajo več. To »sindikatsko« društvo prav gotovo ne more uspevati.

j-k

Velemojster Najdorf

INVALIDI SE KREPIJO V ZIMSKEM KOPALISČU

Invalidi-sportniki tudi v zimski sezoni ne mislijo opuščati športa. V Kranju so prvi nastopili na snegu, klubski prostori pa so vsak dan polni strelcev, šanišlov, kaniistov in drugih. Te dni sta začeli invalidi tudi z zimsko plavalno sezono. Uprava kopalnice Ilirija jim je s polnim razumevanjem dala na razpolago zimski bazen.

Kopanje v hladni vodi človeka osvaja, ga utrjuje proti prehladu in mu spodbuja odpornost. Za invalide je to še posebej pomembna pravzaprav je vodstvo organizacije tudi omogočilo vsem invalidom redne plavalne večere. Pri plavanju so enakomerno zaposleni vse udele in mišice, kar vpliva na harmonični razvoj telesa. Invalidi pač ni potrebna samo rehabilitacija za povratek na delovno mesto, pač pa je za njih pomembna tudi njihova zunanja oblika.

Tako imajo invalidi v Ljubljani zdaj ugodno priložnost, da se vsako sredo od 18. do 20. ure zberejo v zimskem kopalnici Ilirija in predajo prijetnim užitek pri plavanju. Dve uri sprostitosti in zavesti lastnih moči in sposobnosti ustvarjajo v invalidu srecno življenje.

Pozdravljamo pobudo športne komisije Okrajnega odbora invalidov v Ljubljani in razumevanje

uprave kopalnice Ilirija, ki sta omogočila vojakom in delovnim invalidom učinkovito športno udeleževanje in hkrati zdravilno rekreacijo.

Cvetan Simonovski

NOVOMEŠKI VESLAČI SO ZBOROVALI

Novomeški veslaški klub Krka, ki je pred dnevi polagal letni obračun o delu, je edina veslaška enota na Dolenjskem. Kolikor so pogodi za to športno panogo na Dolenjskem neugodni, toliko so prav v Novem mestu zaradi široke in mirne Krke ugodni. Novomeški veslaški klub dela že pet let in je zelo pohvalno, da vključuje predvsem vajensko in delavsko mladino. Za lansko sezono ne bi mogli reči, da je prinesla kak poseben napredek. Kot tekmovalca sta se najbolj izkazala veslača double-scull Bele in Breščak, klub pa je lepo pripravil tudi V. dolenjsko veslaško regato. V prihodnji sezoni si bodo Novomeški prizadevali še bolj pomnožiti svoje vrste, za uspešno delo pa potrebujejo predvsem sposobnega trenerja. Pri tem si obetajo pomoč od Veslaške zveze. Novemu 6-članskemu upravljavemu odboru znova načeljuje Miro Thorzevski. F. M.

Tako imajo invalidi v Ljubljani zdaj ugodno priložnost, da se vsako sredo od 18. do 20. ure zberejo v zimskem kopalnici Ilirija in predajo prijetnim užitek pri plavanju. Dve uri sprostitosti in zavesti lastnih moči in sposobnosti ustvarjajo v invalidu srecno življenje.

Pozdravljamo pobudo športne komisije Okrajnega odbora invalidov v Ljubljani in razumevanje

uprave kopalnice Ilirija, ki sta omogočila vojakom in delovnim invalidom učinkovito športno udeleževanje in hkrati zdravilno rekreacijo.

Cvetan Simonovski

Novomeški veslaški klub Krka, ki je pred dnevi polagal letni obračun o delu, je edina veslaška enota na Dolenjskem. Kolikor so pogodi za to športno panogo na Dolenjskem neugodni, toliko so prav v Novem mestu zaradi široke in mirne Krke ugodni. Novomeški veslaški klub dela že pet let in je zelo pohvalno, da vključuje predvsem vajensko in delavsko mladino. Za lansko sezono ne bi mogli reči, da je prinesla kak poseben napredek. Kot tekmovalca sta se najbolj izkazala veslača double-scull Bele in Breščak, klub pa je lepo pripravil tudi V. dolenjsko veslaško regato. V prihodnji sezoni si bodo Novomeški prizadevali še bolj pomnožiti svoje vrste, za uspešno delo pa potrebujejo predvsem sposobnega trenerja. Pri tem si obetajo pomoč od Veslaške zveze. Novemu 6-članskemu upravljavemu odboru znova načeljuje Miro Thorzevski. F. M.

Bil je že skoraj dan, vendar pa je v notranjščini polzelenim senčnikom še svetila luč. Prostor ni bil nič podoben policijski stražnici in tudi v notranjosti se je zdelo vse ljubko, preprosto, skoraj zabavno. Za mizo iz belega lesa je sedel razkuštršan človek, oblečen v gornji del pižame in v hlače, ki si jih je nanaglomata nataknil. Na njegovem pisalniku je svetila luč. In tudi ta človek, ki ga bo prav gotovo zasliševal in obtoževal, se mu ni zdel ne hudoben, ne strašen, kvečjemu malce siten, ker so ga potegnili iz spanja.

V kotu, na klopi, sta sedela Thiébot in Néel. Drug drugega sta podpirala. Thiébot je bil suh in zelen in zaradi prečute noči čisto podoben pergamentu. Néel pa je stokal in jokal ter se sklanjal pod sramotno težo nehotenega izdajstva.

Ko je Thiébot zagledal Jérôme sredi dveh policajev, se je dvignil, šel proti njemu, stegnil roke in povzdignjeno dejal:

Jérôme, reci mi, da ni resk

»Kaj?«

budu, letošnjem novem prvaku, in Marković II., ki tudi še ni star 18 let. Podobno ocenjujejo ta dvojbo tudi drugi praški listi in priznavajo, da je bila borba na visoki ravni.

»Raznoterosti za srednje šole«

Marijan Jeločnik nas je spet razveselil z bogato ilustrirano, 31 stranski obsegajočo knjižico, na slovom »Raznoterosti za srednje šole«. Obdelal je vse vaje iz talne telovadbe, ki so primerne za poučevanje mladine od 10. do 18. leta starosti. Posebna vrednost knjižice je v tem, da so vse gibalne naloge jasno in kratko opisane, vrh tega pa nazorno ilustrirane. Jeločnikova knjižica bo dobršila tudi društvenim vaditeljem in trenerjem, saj bodo našli v njej mnogo primerne vadbenne gradiva in metodskih napotkov za delo v telovadnicah. Knjižico je izdala Državna založba Slovenije, ilustriral pa jo je znani smučarski učitelj Boris Kobal. U.

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR V DALLASU GLIGORIĆ SE DRŽI DRUGI

Dallas, 13. dec. V XII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja sta Gligorić in Najdorf remizirala v 21 potezi, do katerega izida sta prišla po 43 potezih tudi Evans in Szabo. Partija med Janovskim in Reshevskim je bila prekinjena.

Velemojster Najdorf

na v poziciji, v kateri ima Janovski kmeta več, medtem ko je v nedokončani igri proti Olafsonu tudi Larsen za dva kmeta na boljšem.

Obe prekinjeni partiji iz prejšnjih kol sta se končali remi, in sicer med Larsenom in Janovskim ter tudi prvem z Evansom.

Po XII. kolu je stanje na tabeli: Reshevsky 7 (1), Gligorić 7, Szabo 6.5, Olafson 6 (1), Larsen 5.5 (1), Janovski 5 (1), Najdorf 5 in Evans 4 točke.

V XIII. kolu igrajo: Olafson - Gligorić, Najdorf - Janovski, Reshevsky - Evans in Larsen - Szabo.

Matanović in Najkirh v Portoržu

SOFIJA, 13. dec. — Srečanje med Matanovićem in Najkirhom se je končalo danes. Obe partiji druga ekipa med Matanovićem in Najkirhom ter Najkirhom in Sliwne bosta več odigrani, ker sta se za mednarodno prvenstvo že kvalificirala, Matanović in Najkirh. Sliwa je izgubil tri partije zaporedoma izmed štirih in za posebno odlično na mednarodno prvenstvo ne more priti v poštev.

S to odlično bolgarski priletnost je bil spoznan tudi mednarodni priletnost, ki je hkrati pristal tudi na to, da se turnir zaključi. Razen dr. Filipa (CSR) bosta iz te cone igrala na mednarodnem prvenstvu avgusta 1953 v Portoržu še Matanović in Najkirh.

V NEKAJ VRSTAH

Sporinik ESS iz Ljubljane so pred dnevi obiskali svoje zagrebške vrstnike ter se z njimi pomerili v kosarkah in nogometu. Ljubljancem so zmagali v vseh tehnikah. V nogometu so s koristno in borbeno igro slavili uspeh z 8:0 (3:0), pri čemer je posebno odlično igral Regaly. Ljubljancem so zmagali tudi v kosarkah pri moških s 44:39 (22:23), pri ženskah pa s 23:21 (12:7). Moški so tako obračunali za naslednji pored v Ljubljani. Najbolji strelci: Ljubljancem 30 bil Zorrec 14, Hanemann 12 in Anžur 11 košev.

V povratnem dvojboju v valah na orodju sta se minulo nedeljo v Karlovcu pomerili moški in ženski vrsti novomeškega in karlovskega Partizana. Domačini so v skupni oceni zmagali s 422:3:417:5 točke.

V ženskem dvojboju je bil izid 209:201:2. Karlovci pri čemer pa velja opozoriti, da so Karlovčanke tekmovalke I. razreda, medtem ko novomeške mladinke sodijo v II. in III. razred. Pri moških so presenetljivo zmagali mladinci iz Novomeškega s 215:8:213:3. Najboljša Novomeščanka sta bila Klemenčičeva in Bavdek. Novomeščanki so obisk v Karlovcu izkoristili tudi za ogled mednarodnega dvojboja Romunja - Jugoslavija. (f. m.)

STUJENJA SO VESTI

...da je v mednarodnem finalu na tekmovalstvu za Davisov pokal drugi dan beški par Brichart-Washer premagal Američana Seixasa in Malloya v štirih nizih 7:5, 6:3, 4:6, 6:3; tako vodijo ZDA po drugem dnevu 2:1.

Drobne zanimivosti

SPUTNIKE imajo tudi v Bonnu. Tako namreč pravijo osebnim tajnikom zveznih ministrov, ker se stalno vrtiljo okoli svojih šefov in tudi ne smejo ziniti več kot »pip, pip!«. KOMPANA je hrana v obliki praške, ki jo rade uporabljajo antarktične ekspedicije. Stročkovnjaki za prehrano trdijo, da vsebuje kompana vse, kar potrebuje človeški organizem za življenje. Ta prašek je mešanica proteina, vitaminov, ogljikovih hidratov, maščob in mineralnih snovi. Pred uporabo prašek raztopijo v vodi, zaradi prijetnejšega okusa pa smejo dodati kakavo, kavo ali čokolado.

STRIOGLETE GRAMOFON-SKE PLOŠČE so prišle na Danskem v prodajo. Nove plošče se razlikujejo od sedanjih okroglih ne le po zunanjih oblikah, marveč tudi po načinu igranja. Izdelane so iz stekla in igrano na pobudo fotoelektrične celice, ki jo postavijo nad ploščo.

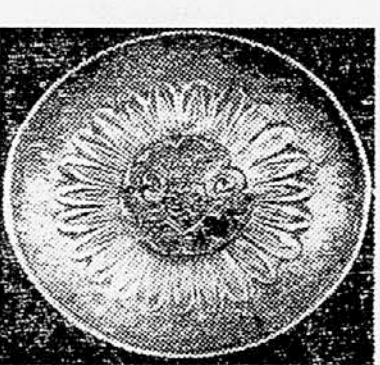

Stiri sto deklet se učijo vezanja v Gazij v centru Združenih narodov za begunce. Izdelujejo prte, bluze, blazine itd. — Ko končajo tečaj, vežejo doma in si s tem služijo kruh.

Grb rodbine Medici

Slavna italijanska rodbina Medici je v 15. in 16. stoletju velikokrat odločala in premešljala tok zgodovine svoje rojstnega mesta Firenc in tudi cele Italije.

V grbu Medicejcev vidimo pod kneževsko krono šest kroglic. Grb je izražal simbol in

vodilno misel ali, kakor bi sodobno rekli, parolo posameznika, rodbine ali države. Te kroglice, ki so več kot sto let svojevoljno krojili usodo Firenc, so volik kot papeži in so bili v sorodu s kralji in cesarji. Izbrali so si kot simbol v svoj

Umetni diamanti dražji kot naravni

V kratkem bodo pričeli v ZDA proizvajati v večjem obsegu umetne diamante. Tako se bo ameriška industrija osvobodila južnoafriških kartelov diamantnih rudnikov, posebno pa še diktature Oppenheimerjevega sindikata, ki določa cene diamantov po vsem svetu. Umetni diamanti se po barvi, prozornosti in trdoti sploh ne razlikujejo od naravnih. Njihova cena je sicer še vedno dvakrat višja, vendar pa upa nova industrija, da bo z racionalizacijo proizvodnje v enem letu znatno znižala cene.

Inkvizicija v XX. stoletju

Italijanski krščanskodemokratiški časopis »Il Resto del Carlino« je v začetku tega leta objavil pismo nekega G. S. iz Bo-

logne o »grdi zgodbi«, ki se bo te dni zaključila pred sodiščem.

G. S. piše, da se je nekega dne vozil s tramvajem in silil, ko je sprevodnik razlagal vozniku, da je od kaplana uslužbenec električne cestne železnice dobil povabilo, da se udeleži cerkvenega zborovanja, na katerem bodo razpravljali o temi »Bog je«. Dejal je, da na zborovanje ne bo šel, kajti po njegovem boga ni, pa tudi, če je, se to nima prav nič ne tiče. G. S. pravi, da so se nekateri potniki zgražali nad temi pripombami, ter opozarjali tramvajsko družbo, da ima še shranjen voznik Hstek, tako da bo lahko

ugotoviti krivca te »grde zgodbe«.

Posledice so kmalu sledile. Krivca je poskalala celo policija in ga prijavila sodišču zaradi »zalljenja državne vere«. Pristopni sodnik pa ni hotel obravnavati zadeve, ker se mu očitno ni zdelo umestno preganjati človeka zaradi njegovega prepričanja. Državno tožilstvo je bilo pa drugačnega mnenja. Zato je zadevo samo prevzelo in te dni se bo moral sprevodnik Dante Gamberini zagovarjati pred sodiščem. Ravnateljstvo družbe, pri kateri je zaposlen, mu je naložilo globo 200 lir, ker je neprimerno govoril med opravljanjem službe.

Letala na atomski pogon

Obrambno ministrstvo Sovjetske zveze je izdalo knjigo o letalih na atomski pogon. V knjigi sta tudi skici dveh takih letal. Naslov knjige je »Uporaba atomskih motorjev v zračnem prometu«.

Med objavljenimi skicami prikazuje eno letalo tipa »ZSSR - A1«, ki preleti v enem dnevu razdaljo od Moskve do Antarkte. Letalo ima propelerje na krilih, ki so zložena v trupu. Pri vzletu morajo zaradi zmanj-

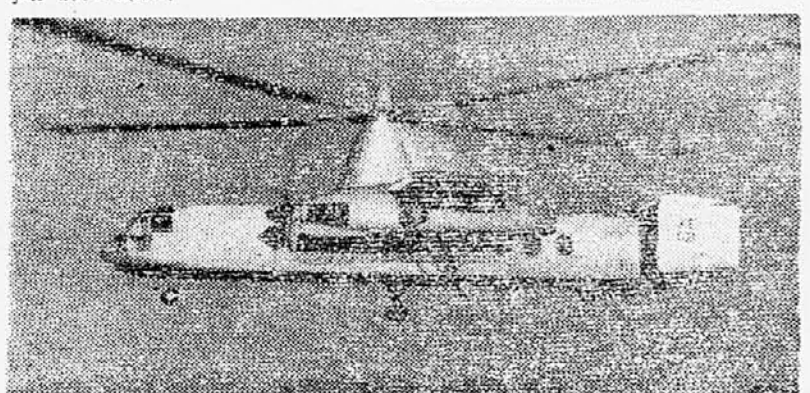
šane hitrosti izklopiti propelerje.

Drugo letalo, katerega skica je tudi v knjigi, pa lahko ponesse dvodelni 20-tonski izstrelek v višino okrog 20 km. Na tej višini se raketa, ki je pritrjena pod krilom letala, odloči in z lastnim pogonom doseže višino nad 250 km in hitrost 7,8 km na sekundo. Iz te rakete je mogoče izstreliti tudi sateit v vesolje.

Knjigo je napisal polkovnik inženirstva Mihajlov. Objavil je precej podatkov o letalih na atomski pogon, vendar s pripombo, da takih letal doslej še ni.

Zračni most za Nizozemce

Singapur, 13. dec. (Kijale) — Zastopnik britanske letalske družbe je izjavil danes, da je indonezijska privola na to, da bodo uvedli zračni most med Džakarto in Singapurjem za izselitev nizozemskih državljanov.

Pravilo, da je »rotodyne« največji in najbolj nenavaden helikopter v Veliki Britaniji. V začetku novembra letos so ga prvič praktično preizkusili. To je letalo, ki je po potrebi tudi helikopter, saj se lahko dvigne verikalo v zrak, nato pa leti kot navaden avion. Dvoje kratkih, nekam okrnjenih kril ter dva vijačno-reaktivna motorja mu omogočata hitrost okoli 290 km na uro. Trup pa je tako prostoren, da sprejme tri avtomobile!

Tri leta so čakali na vstajenje

Pred tremi leti je umrl kralj nekega črnškega plemena v francoskem Kongu. Kralj Koko je pred smrtjo izjavil, da se bo kmalu vrnil k svojemu plemenu, zato naj ga ne pokopujejo. Zvesti podaniki so mrtvega kralja položili v umetniško izdelan zaboj, ki mu dali dovolj hrane in denarja za dolgo pot. Tri dolga leta so prevažali mrtvega vladarja na vaseh in dopolnjevali njegove zaloge hrane in denarja, ki jih je sproti porabil. Ker pa kralj nikakor ni hotel oživeti in se vrniti med svoje ljudstvo, marveč je njegovo telo v tem času popolnoma razpadlo, so njegove ostanke slavnostno pokopali.

BLIZNJA BODOČNOST

Defekt v vesolju...

Mož, ki je bil najbrž navajen na vse vrste presenečenj, je poskočil in začel spraševati:

»Pravite da... da... vi... pa zakaj ste ga vendar?«

»Zakaj? Zato, ker sem ga moral.« je odvrnil preprosto Jérôme, »ker nisem mogel storiti drugače, ker... In se je ustavil. Hotel je že razložiti, skoraj je že poskusil povedati, kaj se je v njem dogajalo, skoraj bi bil že razložil vso zgodbo. A čemu neki! Takoj je vedel, da bi bilo vse bob ob steno, da je zakon močnejši, da ga nihče ne bi mogel razumeti in da ni pravice na zemlji. Postalo mu je vseeno, mogoče je bilo že nekaj dni tega, kar mu je bilo vseeno, a to je spoznal šele v tem trenutku.

Kar se je zgodilo hip pozneje, je bilo preprosto in kratko. Dva moža v uniformi sta se približala Jérómu ter mu vzela otroka iz naročja. Nič več ni čutil žive toplote ob telesu, a kljub temu, da so mu jo vzeli, mu niso vzeli nič ujezovnega, kajti živa toplota je bila odslej tudi v njem samem.

Otročička so izročili Thiébotu. Jérôme je bil miren. Saj ga je videl v varnih rokah. Nobene besede niso več spregovorili, bile so tudi brez pomena. Dva romunska o čznika sta ga tiho odgnala proti mali izbi na zadnji strani sobe. A takrat, ko je prestopal njen temni prag, se je Jérôme še obrnil k Thiébotu in otroku in k dnevu, ki se je razlil zunaj, nato pa so se vrata zaprla za njim. Videli ni ničesar več. Prava luč ni bila več zunaj.

V temnici je bilo trdo ležišče. Ko je legel nanj, je z užitek pretegnil utrjene ude. Tako. To pot je bilo potovanje v resnici končano. Razgrnil je vojaško odejo, se do brade zaval vanjo in miren, olajšan in mogoče prvič v življenju svoboden, takoj zaspal.